Ru.Nr.23

NUMĂRUL 1 DIN DECEMBRIE 1943

Signal

Victime nenumărate . . .

Ofițeri naufragiați de pe un cargo britanic sunt ajutați de un marinar portughez să ajungă la țărm

Reportajul din pag. 12

Belgia 3 fr. / Boemia-Moravia 4 kr. / Bulgaria 8 leva Croația 10 kuna / Danemarca 50 Øre / Elveția 55 rape / Finlanda 4,50 mk / Franța 5 fr. / Grecia 600 dr. / Italia 3 lire Norvegia 50 øre / Portugalia 2 esc. / România 25 lei / Serbia 10 dinari / Slovacia 3 ks. / Spania 1,50 pes. / Suedia 55 öre / Turcia 1 curuș / Țările de Jos 20 centime / Ungaria 50 filleri Stiria Inferioară, Țările de Est 40 Pfg.

NUMĂRUL 1
DIN DECEMBRIE
No. 23/1943

SIGNAL

DIN SUMARUL ACESTUI NUMĂR:

Pagina

Războiul ca luptă mondială

„No France". America şi gaullismul 2
Arme noi contra bombardierelor 3
18-43? O comparaţie nefericită a propagandei inamice 6
Greşelile strategiei „globale" De Giselher Wirsing 8
Victimele nenumărate ale operaţiunilor anglo-americane 12
Drumul spre Vest 14

Noua imagină a lumii — viitorul Europei

O ţară reînfloreşte. Reportaj transnistrian 25
Educaţia. Despre idealul uman european 36

Cum trăim

Belgradul - Un oraş între Occident şi Orient
Din jurnalul unui soldat călător De Walter Klaulehn 18
Intâlnire. Pe marginea unui film despre Robert Schumann 30

COPYRIGHT 1943 BY DEUTSCHER VERLAG BERLIN

Un luptător contra bolşevismului

ARHILD HAMSUN

Când un Norvegian îşi termină copilăria şi se pregăteşte să se facă un om serios, el îmbracă haina „Sudwester". Nu numai tradiţia acestui vechi popor de navigatori, ci şi sângele tânăr şi înflerbântat îl mână spre depărtări. „Un tânăr vine şi pleacă" este titlul foarte potrivit al unui roman norvegian scris de Arhild Hamsun. Citindu-i cartea, simţi imediat că din ea nu vorbeşte un om obişnuit să şadă în casă. După ce a dat bacalaureatul, Arhild Hamsun a studiat întâi la o academie de agricultură. Mai târziu a plecat ca marinar în Africa şi a hoinărit a vreme prin Mediterană. In Germania şi în Franţa a stat vreme mai lungă. După întoarcerea în Norvegia a fost ziarist şi a publicat un volum de poezii. In luna Ianuarie 1943, bărbatul acesta înalt şi voinic, în vârstă de 29 de ani, se prezentă la tatăl său, bătrânul Knut Hamsun, pentru a-şi lua rămas bun dela el cu prilejul plecării sale ca voluntar contra bolşevismului. Fiind convins că în această luptă se va asigura un viitor fericit şi patriei sale în destinul general european, Arhild Hamsun a plecat la luptă în unităţile ff. Fiind repartizat la început pe frontul Leningradului, el a participat mai târziu la luptele grele dela Bielgorod şi Mius, precum şi la operaţiunile de desprindere din zona Harcovului. Pentru vitejie excepţională în faţa inamicului i s'a conferit în luna Septembrie 1943 Crucea de Fier clasa a II-a.

„NO FRANCE"

Revista „Signal" a scris acum câteva luni că acoliţii francezi ai Englezilor şi Americanilor în Africa de Nord nu sunt recunoscuţi în niciun caz de către Roosevelt şi Churchill ca parteneri egali. Publicăm acum un document important în această privinţă

Comitetul lui de Gaulle a fost recunoscut ca reprezentanţă a Francezilor din Africa de Nord de către Anglia şi Statele Unite, la sfârşitul lunii Iulie. Guvernul sovietic a recunoscut acest comitet în calitatea de „guvern francez". Deosebirea a fost bătătoare la ochi şi s'a discutat mult. Incepând din acel moment, subiectul Giraud-de Gaulle nu se discută decât cu o neplăcere vădită de către politicienii britanici şi americani. Motivul acestui fapt este explicabil dacă citim următoarele fraze din revista americană „Time" (18 Iulie), care a discutat cu o sinceritate brutală atitudinea preşedintelui american faţă de gaullişti şi giraudişti.

Revista „Time" a scris că cu prilejul vizitei lui Giraud la Washington, el a fost tratat în mod expres numai ca un vizitator militar, iar nu politic. In acelaşi timp s'a pornit o propagandă violentă la Washington contra lui de Gaulle. Ba revista americană afirmă chiar că Roosevelt ar fi vrut să facă pe Churchill de câteva ori în timpul verii să-l dea afară cu totul pe de Gaulle. Acest lucru a fost împiedecat de Eden, scrie revista. „Time" se întreabă acum de ce a fost tratat atât de prost Giraud, în timp ce se urmărea concomitent înlăturarea lui de Gaulle. Revista americană dă următorul răspuns la această întrebare:

Preşedintele e convins că soluţionarea problemelor europene va fi cu mult mai uşoară dacă liniile fundamentale se stabilesc numai de către Statele Unite, Anglia şi Uniunea Sovietică. Cu toate că preşedintele Statelor Unite doreşte libertatea pentru statele europene, el crede că nu urmează a fi întrebate toate statele. Părerile lor ar complica doar soluţia, sau chiar ar împiedeca-o. El crede că colaborarea europeană nu poate fi obţinută prin aprobarea benevolă a tuturor părţilor interesate. De aceea, el crede că principiile trebuesc impuse popoarelor europene de către cele trei puteri mari."

Această destăinuire amicală este urmată de următoarea frază decisivă: „Din acest motiv, Roosevelt ar prefera ca Franţa să nu participe la elaborarea unor soluţii de acest fel, adică el nu doreşte nici pe de Gaulle şi nici pe Giraud. In realitate, cum a spus el însuşi, el nu vrea o Franţă. (In effect, as he himself had said: no France.)"

Aici se confirmă limpede ceeace noi am afirmat de mult. Deşi Americanii şi Englezii vor să se servească de Francezii disidenţi din Africa de Nord, ei nu-i consideră decât drept instrumente docile. Acestor Francezi nu li se dă voie nici măcar să-şi dea părerea despre viitorul şi soarta ţării lor. Cu atât mai puţin li se dă egalitatea de drepturi. Prin urmare, dilema ce se observă de câteva luni se explică prin faptul că există temeri că în Franţa propriu zisă s'ar putea cunoaşte prea de vreme adevărurile pe care revista „Time" le mărturiseşte atât de sincer. Cât de penibil ar fi dacă Francezii din Franţa ar ajunge la concluzia că de Gaulle şi Giraud nu sunt utilizaţi într'adevăr decât doar ca nişte păpuşi, pentru ca anglo-americanii să pună mâna pentru totdeauna pe posesiunile coloniale franceze din Africa! Aşa se explică simplu şi pricina pentru care radiodifuziunea engleză face reclamă pentru de Gaulle în emisiunile sale, când în realitate de Gaulle n'are niciun cuvânt de spus nici la Londra şi nici la Washington, cum a rezultat de atâtea ori din discursurile pline de amărăciune pe care le-a pronunţat.

Moscova şi de Gaulle

Uzufructuarii acestei situaţiuni sunt Sovietele şi comuniştii francezi. Uniunea Sovietică a obligat pe şovăitorii Roosevelt şi Churchill să recunoască comitetul algerian. Stalin a trimis în acelaşi timp la Alger pe unul dintre agenţii săi cei mai şmecheri, trimiţând după el pe Vişinschi, cel de al treilea om din Uniunea Sovietică în ceeace priveşte importanţa, ca delegat al comisiei mediteranene. Aşadar, la Moscova se specula profunda desamăgire pe care o simt de Gaulle şi Giraud faţă de puterile occidentale, simţindu-se înşelaţi nu numai din punct de vedere politic, ci şi militar, după ce soldaţii francezi au fost înzestraţi cu un material atât de învechit încât trebue să plătească un tribut greu de sânge chiar la cele mai mici acţiuni. Giraud a şi spus că se impune bănuiala că trupele sale sunt înarmate cu intenţie atât de prost, pentru ca să moară cât mai mulţi oameni şi să nu constitue un factor important în balanţa puterilor mai - târziu. Incepând de atunci, de Gaulle s'a înţeles tot mai bine cu agenţii Moscovei, spunând chiar în public că Uniunea Sovietică este „prietena cea mai sinceră a comitetului din Alger".

In schimb, acum el trebue să-şi plătească tributul comunismului. Cele câteva autorităţi civile din Alger sunt exercitate chiar de pe acum de către comuniştii. Thorez joacă un rol important, iar în Octombrie a sosit la Alger şi André Marty, deputatul comunist care în anul 1919 pusese la cale o revoltă printre marinarii francezi din flota din Marea Neagră. După sosirea la Alger, Marty a declarat că acum se găseşte în locul unde va putea participa cu cel mai mare succes la lupta de desrobire a poporului francez." Discursuri asemănătoare ţine comunistul Lecache la Radio Alger.

Aşadar, pe când Roosevelt şi Churchill spun „no France" gaullismul este subminat în mod automat, devenind o anexă a Moscovei. Dacă gaullismul ar prinde vreodată în Franţa, atunci aceasta ar însemna acelaşi lucru ca şi stăpânirea comunistă, cu toate consecinţele rezultate din comunism pentru majoritatea poporului francez a cărei voinţă ar fi violată. Numai după aceasta ar spune şi Moscova „no France", spânzurând pe copacul cel mai apropiat pe de Gaulle şi pe Giraud prin acoliţii comunişti ai Moscovei, afirmând că ar fi fost reacţionari.

Noi spunem: La France— oui!

O armă nouă contra bombardierelor

În primăvara anului 1943, forțele aeriene nordamericane au început să întreprindă atacuri de zi asupra Europei occidentale. Tactica lor de a sbura în formațiuni strânse face ca la început avioanele de vânătoare să nu poată obține rezultate decât cu greu. Șansa succeselor mari se prezintă abia după ce formațiunea de bombardiere a fost risipită, răspândindu-se și focul lor defensiv. — În toamna anului 1943, adică cu o jumătate de an mai târziu, apărarea antiaeriană germană dispune de o armă eficace pentru risipirea formațiunilor de bombardiere inamice. Noua armă are efecte înfricoșătoare. De multe ori cad pe pământ mai multe bombardiere în același timp, rupte în bucăți. E greu să scapi de această armă nouă. Acolo unde lovește ea, în majoritatea cazurilor aviatorii nu se mai pot salva nici cu parașuta

„CA ÎN AMERICA“

Calcule în jurul cifrei de 121

Atacurile teroriste ale bombardierelor asupra oraşelor germane aveau rostul de a asigura calea Englezilor şi Nord-americanilor prevăzută pentru anul 1943. Parola era ecuaţia 18 — 43. Celor din Statele Unite le place să jongleze cu cifrele. Deodată, comunicatul Inaltului Comandament German a anunţat d'strugerea a cel puţin 121 de bombardiere ale Statelor Unite, într'o singură zi, la un singur raid terorist. In cele de mai jos, vom arăta ce înseamnă această cifră care reprezintă numărul „fortăreţelor sburătoare“ distruse într'o zi

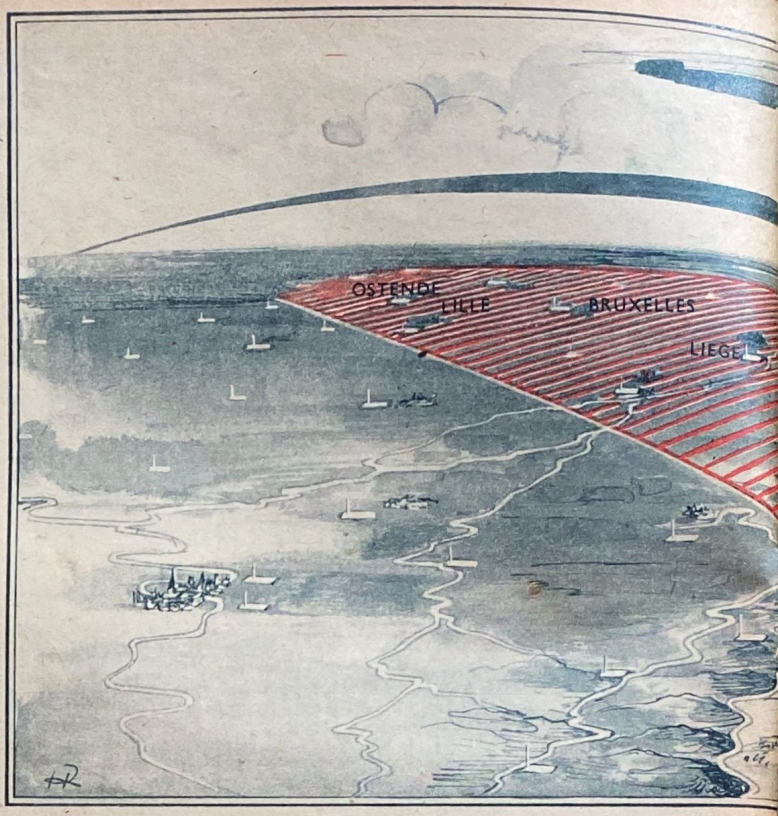

Sistemul ofensivei avioanelor de vânătoare

„Fortăreţele sburătoare“ de tipul celor cari au suferit o înfrângere atât de sensibilă la un singur raid terorist, au o greutate de aproximativ 18 tone, fără greutatea armamentului, bombelor şi carburantului. Aceste avioane au patru motoare de tipul Wright-Cyclone, cu turbine de esapament instalate în motor. Motoarele au o putere de start (adică o scurtă putere maximă) de 1200 c. p. Puterea de sbor

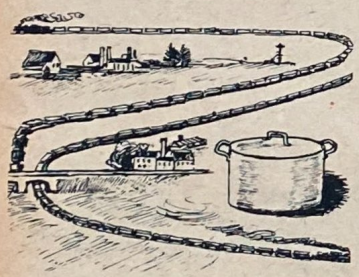

121 bombardiere = 907,50 tone de aluminiu
Aceasta ar corespunde în timp de pace unui număr de 2 milioane de cratiţe cu 2 × 45 de vagoane

la înălţimea de 7000 de metri este de aproximativ 1100 c. p. Cea mai mare viteză a avionului este de aproximativ 4500 kilometri pe oră la înălţimea de vreo 9000 de metri. Pentru apărarea contra avioanelor de vânătoare, avionul „fortăreaţă sburătoare“ este înarmat cu 10—12 mitraliere. Echipajul se compune din patru ofiţeri şi cinci oameni, anume doi piloţi, un observator, un bombardier, doi mecanici de motoare, doi radiotelegrafişti şi mitraliori. In timpul unei lupte aeriene, echipajul intreg, cu excepţia unui pilot, manuieşte mitralierele.

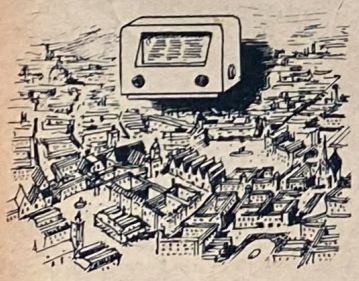

121 de bombardiere cuprind aparate şi instrumente *a căror valoare este suficientă pentru aprovizionarea cu aparate de radio a 200 000 de familii, adică a 500 000 de locuitori*

Din greutatea netă de 18 tone a unei „fortăreţe sburătoare“, cel puţin 40 % se compun din aluminiu, adică 7,5 tone. Pierderea a 121 de bombardiere într'o singură zi înseamnă prin urmare şi pierderea a 907,5 tone de aluminiu din potenţialul de război american. Aceste 907,5 tone de aluminiu cari au fost oferite industriilor de armament germane ca un dar bine venit, ar umple 90 de vagoane de câte zece tone, — adică două trenuri de marfă lungi. Din acest aluminiu s'ar fi putut fabrica vreo două milioane de cratiţe.

Dar această pierdere anglo-americană înseamnă în realitate cu mult mai mult, căci aluminiul se extrage din bauxită, şi anume în raportul de 1 la 4. Americanii trebue prin urmare să topească 360 de vagoane de bauxită pentru a obţine 90 de vagoane de aluminiu. Pentru topirea acestei cantităţi este nevoie de aproximativ 25 de milioane de kilowattore de curent electric, ceeace corespunde consumului zilnic de energie eletrică al unei ţări industriale cu aproximativ 20 de milioane de locuitori.

Profanul care aruncă o privire într'un avion de bombardament foarte complicat din punct de vedere tehnic, vede o mulţime de cabluri şi aparate de diferite feluri şi mărimi. In carlingă, pilotul şade în faţa unui mare număr de instrumente de control pentru presiunea uleiului, a carburantului şi a pompelor hidraulice. Avionul e prevăzut cu numeroasele aparate cari servesc pentru sborul fără vizibilitate, cu orizontul artificial, cu compase magnetice şi giroscopice, altimetre, vitezometre, instrumente de măsurat viteza de ascensiune şi de coborîre. Alături de manumetrul de încărcare pentru compresoare şi de contoarele de turaţie ale motoarelor mai e şi mecanismul de sbor, cu un sistem nervos concentrat în manşă. Avem fantele de decolare şi aterizare, pârghii şi manete pentru manevrarea trenului de aterisaj şi pentru reglarea palelor elicii.

Observatorul are deasemenea o mulţime de aparate indispensabile pentru navigaţie şi observaţia meteorologică. Instrumentul de ochire pentru bombe, prevăzut cu o mulţime de piese optice

121 bombardiere = 36 300 000 ore de lucru
In timp de pace s'au construit în Germania cu acest număr de ore de lucru 180 de kilometri de şosea dublă pentru autostrăzile Reichului

speciale este o capodoperă în miniatură. Radiotelegrafiştii sunt înconjuraţi de aparate de radio pentru morse, telefonie, recepţie şi emisie, de dimensiuni atât de mici încât adeseaori se neglijează sforţările făcute de constructorii acestor aparate. In sfârşit mecanicii de bord au în afară de arme un arsenal întreg de aparate a căror deservire exterioară o cunosc, dar a căror funcţionare precisă de sigur n'ar putea-o explica. Această armatură complicată a unui bombardier modern constitue aproximativ 20—30 % din costul de producţie al unui avion. Pentru ostenelile şi bani investiţi în aparatele şi instrumentele celor 121 de „fortăreţe sburătoare“ s'ar fi putut cumpăra câte un bun aparat de radio pentru 200.000 de familii.

Motoarele de aviaţie se deosebesc mult de motoarele de automobile. Fabricaţia în serie aşa cum se obişnueşte în marile fabrici americane de motoare de automobile nu poate fi aplicată în acelaşi mod şi în cazul motoarelor de aviaţie. Ce e drept, şi aceste motoare de aviaţie se fabrică pe banda rulantă, cum se obişnueşte în general, dar fiecare dintre miile de piese trebue cercetată cu mare precizie pentru a descoperi orice defect în materialul utilizat. O mică scăpare din vedere la cea mai mică piesă a motorului cu mare turaţie s'a răzbuna prin stricarea întregului motor. Numai prin munca îngrijită a unor specialişti se poate asigura puterea şi funcţionarea impecabilă a motorului. Acest fapt face ca producţia de motoare de avion să devină o strâmtoare pentru industria americană de armament.

Prin urmare, construirea unui motor de aviaţie nu poate fi echivalată cu fabricarea a 30 sau 50 de motoare de automobil, ci mai de vreme cu fabricarea unei turbine de mare putere, dacă ţinem seama de greutăţile fabricaţiei şi de puterea şi randamentul motorului. Doborîrea a 121 de avioane cu 484 de motoare de mare valoare înseamnă distrugerea a 532.400 c. p. Această putere pierdută este mai mare decât puterea de care avea nevoie de exemplu oraşul Schweinfurt, care a fost atacat, pentru lumină şi forţă motrice electrică.

Dacă facem abstracţie de marile pierderi de personal, următoarea pierdere

Avioanele de vânătoare care urmează să atace bombardierele sunt răspândite mult în întregul spațiu al Europei occidentale. Indiferent de punctul în care sosesc bombardierele americane deasupra continentului ele se ciocnesc cu adversarii lor cei mai periculoși, avioanele de vânătoare. Cu cât mai departe pătrund în Europa, cu atât mai multe unități de vânătoare sunt alarmate, intervenind în mod sistematic în bătălia aeriană. În fiecare minut din sborul de ducere și întoarcere, avioanele de vânătoare se țin scaiu de unitățile de bombardament atacatoare, rupând bucată cu bucată din falanga agresorilor. Baza acestui sistem de ofensivă a avioanelor de vânătoare o formează un serviciu de informațiuni aeriene rapid și precis, care alarmează din timp aeroporturile de vânătoare, călăuzind avioanele

mare a capacității înarmări americane este risipirea mânei de lucru totale. Dacă socotim, pe baza unor date anumite, numai 300.000 de ore de lucru pentru fabricarea unei „fortărețe sburătoare", atunci prin pierderea a 121 de bombardiere s'au pierdut 36.300.000 de ore de lucru. Autostrăzile germane ne dau o bună posibilitate de comparație pentru timpul de lucru utilizat. Într'adevăr, în același interval de timp care a fost necesar pentru fabricarea celor 121 de avioane s'au terminat în anii de refacere ai Germaniei noi 180 de kilometri liniari ai autostrăzilor Reichului, în pistă dublă, executându-se deplasări de pământ și lucrări de artă.

Erwin Baas, reporter de război (PK)

Un mozaic . . . →

O unitate de mari bombardiere cuadrimotoare e înțesată de arme. Ea e ca un ariciu care își îndreaptă țepile în toate direcțiile. Pentru avioanele de vânătoare nu e ușor să atace o unitate ca aceasta. Fiecare mare bombardier are 10—12 mitraliere de mare calibru. La marginile formațiunii sboară așa numitele „crucișătoare de artilerie antiaeriană" (desenate cu roșu în figură), care nu poartă bombe, fiind înzestrate în loc de ace lea cu vreo 30 de mitraliere. Avionul de vânătoare care ar îndrăzni să intre în mijlocul acestei formațiuni ar fi primit cu un foc defensiv din câteva sute de țevi. De aceea, avioanele de vânătoare atacă bombardierele dela extremități, căci astfel nu poate intra în acțiune decât o parte din forța defensivă a bombardierelor (liniile finale ale bombardierelor sunt desenate punctat în figură). Mai multe avioane de vânătoare atacă un bombardier. Formațiunea nu se combate în mod eficace prin atacul în massă, ci printr un fel de lucru de „mozaic", doborîndu-se rând pe rând câte un mare bombardier

18 = 43!

Propaganda engleză şi cea nordamericană a afirmat mereu că anul 1943 va decurge la fel ca anul 1918, că Germania se va prăbuşi ca în anul 1918. Revista „Signal" ne arată cu ajutorul câtorva exemple ce fapte rezultă în realitate dintr'o comparaţie între anii 1918 şi 1943

1918

In anul 1918 *au murit din cauza blocadei engleze 300 000 de oameni din populaţia civilă germană, din cauza foametei, după cum rezultă din statistici oficiale. Napii porceşti erau pe atunci hrana principală a populaţiei. Mai ales în familiile de muncitori cu mulţi copii era o mizerie ce părea a fi insuportabilă cu vremea*

1943

In anul 1943, *alimentele care se repartizează la intervale regulate şi în cantităţi suficiente pentru fiecare familie germană nu sunt numai o ficţiune: fiecare primeşte raţia ce i se cuvine şi are banii necesari pentru a cumpăra alimentele la care are dreptul. In afară de aceasta, situaţia alimentară nu devine mai defavorabilă cu cât se prelungeşte războiul. In toamna anului 1943 s'au putut spori mult raţiile de pâine*

1918

In anul 1918, *foarte mulţi copii şi adolescenţi au simţit întreaga mizerie a acelor vremuri grele. Multe fete încercau să contribue la susţinerea familiei, vânzând cărţi poştale sau alte mărunţişuri*

1943

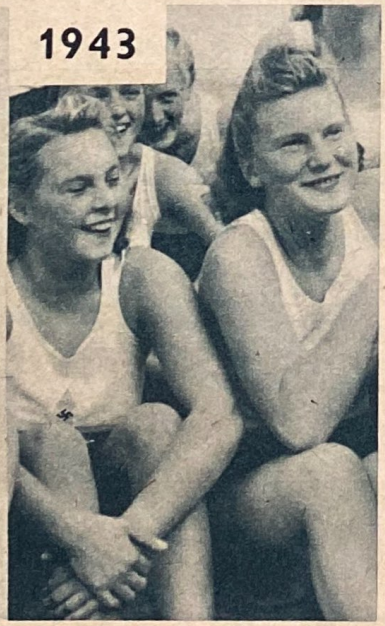

In anul 1943 *şi tineretul feminin îşi are misiunile proprii în cadrul activităţii de război a poporului german, în oraşe sau la ţară. Pe deasupra, fetele mai au parte şi de recreaţia binemeritată pe care o gustă din plin*

1918

In anul 1918 *au izbucnit greve în 3400 de întreprinderi germane, provocându-se repetate perturbaţiuni în producţia de război. Plătirea sumelor cuvenite grevi ştilor în plină stradă era unul dintre simptomele cari anunţau sfârşitul ce se apropia*

1943

In anul 1943 *grevele sunt un lucru cu totul necunoscut, căci fiecare om din Germania ştie de ce e vorba şi ce trebue să se facă. Alături de bărbaţii cari muncesc în ţară se văd în fiecare zi ieşind dela lucru din fabrici o mulţime de femei care lucrează în producţia de război*

1918

In anul 1918, *în mizeria generală, în majoritatea cazurilor un copil era numai o grijă pentru părinţi. Nici asistenţa publică şi nici vreo asistenţă particulară nu era suficientă pentru a îndrepta mizeria. Urmările au fost inevitabile: mortalitatea infantilă creştea, iar numărul naşterilor scădea mereu*

1943

In anul 1943 *există pe teritoriul Marelui Reich 25 000 de centre de puericultură conduse de medici. Numai în timpul războiului s'au înfiinţat 15 000 de noi cămine de copii. Deşi suntem în război, natalitatea a crescut în Germania şi în anul 1943*

1918

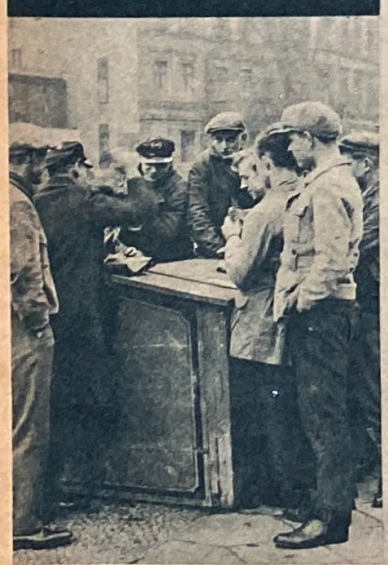

In anul 1918 *se puteau vedea în Germania, în toiul războiului, băieţandri cari nu lucrau în vreun serviciu de război, ci jucau cărţi pe stradă, în vreun loc rezervat pentru joacă*

1943

In anul 1943, *băieţi de aceeaşi vârstă precum şi alţii mai tineri servesc de exemplu ca auxiliari în artileria antiaeriană. Ei luptă astfel pe un front care a devenit important şi decisiv în lupta de apărare contra raidurilor teroriste inamice*

1918

In anul 1918, *statul oferea împrumuturi de război, promiţând celor care le semnau dobânzi mari pentru a atrage astfel cât mai mulţi creditori. Lozinca era pe atunci: dobânzi în loc de jertfe. Această concepţie a făcut să se prăbuşească în Germania lumea veche*

1943

In anul 1943, *lozinca germană este: jertfe în loc de dobânzi. Rezultatele impozante şi tot mai mari şi în anul 1943 ale colectelor pentru Ajutorul de Iarnă de Război sunt adevăratele indicii ale moralului poporului german*

GREȘELILE STRATEGIEI „GLOBALE“

De Giselher Wirsing

In luna aceasta, cel de al doilea război mondial întrece durata celui dintâi. La 11 Decembrie s'au împlinit tocmai patru ani, trei luni și unsprezece zile dela începutul războiului, adică tot atâta cât a durat primul război mondial. La începutul acestui an Englezii au lansat parola că anul 1943 se va termina tot așa ca și anul 1918. A fost o parolă nu prea inteligentă. Dar ea a trezit printre anumiți oameni credulii iluzia că acest al doilea război mondial n'ar fi într'adevăr decât o repetare în proporții mai mari a primului război mondial. In timpul acestui an care e pe sfârșite, mulți vor fi cercetat pe ascuns calendarul, încercând să calculeze felul în care se vor repeta în 1943 evenimentele din 1918. Dar calendarul nu i-a putut lămuri.

Italia, frontul răsăritean și războiul aerian

In sfârșit, în a doua jumătate a acestui an, când Italia se prăbuși fără a fi fost învinsă în realitate, și când figura prea puțin impunătoare a mareșalului Badoglio a săvârșit o trădare atât de rușinoasă încât trebue să cauți mult în istoria lumii pentru a găsi un exemplu analog, presa britanică și americană afirma triumfătoare că prezicerile sale pentru anul 1943 tot se vor împlini. Dar revirimentul produs în Italia în răstimp de trei zile a desmințit afirmațiile acestei prese. Armata germană avea în mâinile sale partea cea mai mare a peninsulei apenine. Roadele trădării lui Victor Emanuel pentru cartierul general aliat erau slabe de tot.

In același timp, în a doua jumătate a anului a avut loc în Răsărit un reviriment care părea a confirma deasemenea — pentru un observator superficial — prezicerile britanice din anul trecut. Armatele germane au executat în lupte grele și îndârjite o retragere înceată, evacuând un teritoriu mare la Vest de Donet. Au început bătălii de uzură gigantice, cum nu se mai dăduseră în acest al doilea război mondial. Firește că la început s'a primit cu ironie declarația Inaltului Comandament German că nu era vorba decât de o gigantică operațiune de scurtare a frontului. Dar în sfârșit se dovedește și aici rostul acestor operațiuni, poate cele mai grele dintre toate operațiunile pe care a trebuit să le execute grosul armatelor germane în acest război. In ultimele luni au avut loc importante mișcări de trupe în țările balcanice și în teritoriile occidentale ocupate. Aceste mișcări au constituit un indiciu că în Răsărit au devenit disponibile mai multe divizii prin scurtarea frontului. In afară de aceasta s'a întărit mult rezerva strategică, după cum s'a putut recunoaște și din alte deplasări mari de trupe și material în interiorul Europei.

Cel de al treilea mare teatru de operațiuni a fost format de orașele europene. Air-marshall-ul britanic Harris prezisese în primăvara anului 1943 că până în toamnă, ofensiva aeriană anglo-americană va exercita un efect atât de covârșitor asupra moralul populației și asupra potențialului de înarmări al Germaniei, încât se va înfrânge puterea de rezistență a Germaniei. Intr'adevăr prin sistemul distrugerii fără considerație a populației civile, s'au provocat pagube grele timp de câteva luni. Dar pe urmă s'a dovedit că apărarea a devenit din ce în ce mai puternică, până când, în luna Octombrie, unele incursiuni ale formațiunilor de bombardiere americane au costat până la 1500 de oameni din personalul navigant, valoarea avioanelor distruse la o singură incursiune fiind de 70—80 de milioane de dolari, adică cu mult mai mare decât paguba produsă.

Prin urmare, nici în domeniul războiului aerian nu s'a produs rezultatul scontat de Englezi și Americani. In anul 1918, în care războiul aerian începu să se desvolte pentru întâia oară într'o formă mai largă, Germania nu mai putea opune avioane de aceeași valoare aparatelor americane, cu toată vitejia piloților din acea vreme. In anul 1943, în răstimp de câteva luni s'a reușit să se intensifice apărarea antiaeriană prin metode și invenții cu totul noi, astfel că la urmă, escadrele de bombardiere teroriste au avut o șansă tot mai mică de a se reîntoarce pe aerodromurile lor de bază.

Prezicerea greșită

Aceasta era imaginea superficială. Pronosticul 1918 — 1943 își pierdu tot mai mult farmecul pentru inventatorii săi, pe zi ce trecea. Ce e drept, în acest an, gigantica forță de război a Englezilor, Americanilor și Sovietelor a izbutit să dea o serie de lovituri grele armatei germane, dar niciuna dintre aceste lovituri n'a fost decisivă. Dimpotrivă, forțele defensive s'au desvoltat într'o proporție atât de surprinzătoare pentru inamic încât planurile sale elaborate cu grijă, planuri cari urmau să ajungă la maturitate în toamna anului 1943, au fost spulberate cu totul. Dar nu numai atât: Germania a dat la iveală pe uscat, în aer și pe mare o serie de arme noi. Alături de defensiva antiaeriană ce se perfecționa rapid în apărarea orașelor europene a avut loc distrugerea a peste 16.000 de tancuri sovietice în operațiunile de retragere în Răsărit. Iar după o pauză de câteva luni s'au ivit noi arme ofensive ale submarinelor, arme atât de eficace încât vorbele din Londra și Washington că bătălia de pe Atlantic ar fi câștigată, au amuțit iarăși, făcând loc bine cunoscutelor avertismente. Dar în afară de aceasta, în ultima treime a anului, și strategii antieuropeni și-au dat seama că punerea în joc din plin a acestor arme precum și a altor arme necunoscute va avea loc abia în anul 1944.

Legea operațiunilor coordonate

Trebue să privim războiul ca un întreg. Cuvântul de ordine american cu „strategia globală“ are cel puțin sensul just că pentru adversarii Europei, teatrele noastre de operațiuni nu sunt decât procese parțiale ale unui proces general mai mare. Operațiunile din Extremul Orient au primit o lămurire nouă în acest an. „Strategia globală“ se întemeiase întru toate pe ipoteza că într'adevăr, anul 1943 va corespunde anului 1918 în Europa. Incepând dela conferința din Casablanca, Englezii și Americanii căzuseră de acord că își vor aranja strategia în timp în așa fel ca întâi să se lichideze Europa. Pe urmă trebuia să se întoarcă întreaga putere anglo-americană contra Japoniei. Dar în cursul acestui an s'a dovedit că Japonia, care cu aliații săi din Asia Orientală dispune de cele mai mari bogății naturale din câte există pe tot globul, nu va putea fi învinsă niciodată dacă va primi un anumit termen în care puterea japoneză să-și poată coordona noile resurse de materii prime. Aceasta nu e o teză germană sau japoneză, ci americană.

In toamna anului 1943, revista americană „Life“ a trebuit să facă remarcabila constatare că Americanii ar avea nevoie de 14 ani pentru a pătrunde până în zona nucleară a arhipelagului japonez, dacă ei ar continua războiul din Asia Orientală în ritmul anului 1943. Este evident că acest ritm al operațiunilor americane din Extremul Orient a fost determinat de faptul că ei își constituiră centrul de greutate în teatrul de operațiuni din Sudul Europei și în ofensiva aeriană. Sfârșitul este foarte clar: Dacă acest operațiuni nu vor da un rezultat rapid, operațiunile din Asia Orientală vor deveni foarte problematice pentru viitor.

Prin urmare, „strategia globală“ se bazează pe faptul că programul elaborat la Washington trebue să fie bine întocmit și precis executat. De aceea la sfârșitul acestui an nu mai poate fi vorba cătuși de puțin de o deplasare a centrului de greutate strategic anglo-american spre Asia Orientală. Aceasta înseamnă însă manifestarea deplină a legii operațiunilor coordonate executate de doi aliați situați la mare depărtare. O puternică concentrare de forțe în Asia Orientală ar fi însemnat pentru Japonia în anul 1943 probleme grele. Intre timp, Japonia a trecut strâmtorile economiei de război. De aceea, ea e acum în stare să înceapă o nouă fază de operațiuni ofensive pe baza bogățiilor sale nou câștigate. Acest fapt corespunde atât necesităților în fața cărora se vede Japonia, cât și caracterului național japonez. Aceasta e unul dintre rezultatele cele mai importante ale anului 1943.

Pictori desamăgiți

Dar în Europa n'a fost atins în anul 1943 scopul anglo-americano-sovietic, în primul rând distrugerea totală a puterii defensive și a moralului de război german. Comandamentul german putu întrebuința acum pentru întâia oară spațiul ca armă, executând o defensivă strategică cu scopul celei mai mari uzuri a forțelor inamice, alături de cea mai mică jertfă proprie. Inamicul va simți în curând posibilitatea continuării unor operațiuni vaste, o posibilitate creată de această defensivă strategică. Astfel pentru comandamentul anglo-american s'a produs dilema urmărită de Germania și Japonia de doi ani: Dacă Americanii se concentrează în anul 1944 iarăși numai asupra Europei, atunci războiul din Pacific devine pentru ei aproape lipsit de orice speranță; iar dacă se concentrează asupra Asiei orientale, Germania ar primi aceeași degrevare ca și Japonia în primul caz. Ambele lucruri nu sunt posibile pentru puterile antieuropene. De aceea, subiectul propriu zis al conferinței dela Moscova a fost „timpul“ ca factor periculos. Viitorii istorici ai acestui război vor recunoaște probabil rolul mișcării de retragere din Răsărit, privit prin această prismă. Pictorii nocturni de afișe din țările europene occidentale ocupate, cari au pictat din când în când, la începutul anului, ecuația 18 — 43 pe pereții caselor, vor primi cu prea puțină plăcere noua misiune de a zugrăvi pe aceeași pereți ecuația 18 — 44. Ei

Urmarea în pagina 11

→

Inființarea unei armate de liberare a Indiei în Asia a avut drept urmare că și Indienii cari trăiesc în Europa s'au constituit într'o „legiune indiană“ sub conducere germană. In partea superioară a mânecii drepte se poartă insigna legiunii, o stemă cu fâșii orizontale în culorile portocaliu deschis, alb și verde. Deasupra se găsește un tigru ce se pregătește să sară de jos din stânga spre sus în dreapta. Stema se încheie sus cu un câmp alb prevăzut cu inscripția neagră „Freies Indien“. Pe cap se poartă casca de oțel, șapca cu cozoroc sau casheta colonială. Indienii poartă însă cu plăcere și un turban care are diferite culori corespunzătoare castei purtătorului. Există turbane negre, albe, galbene, oțiu, verzi, violete, roșii și roze, cu pete albastre. Trebue să mai amintim că purtătorii de turban poartă și barbă mare.

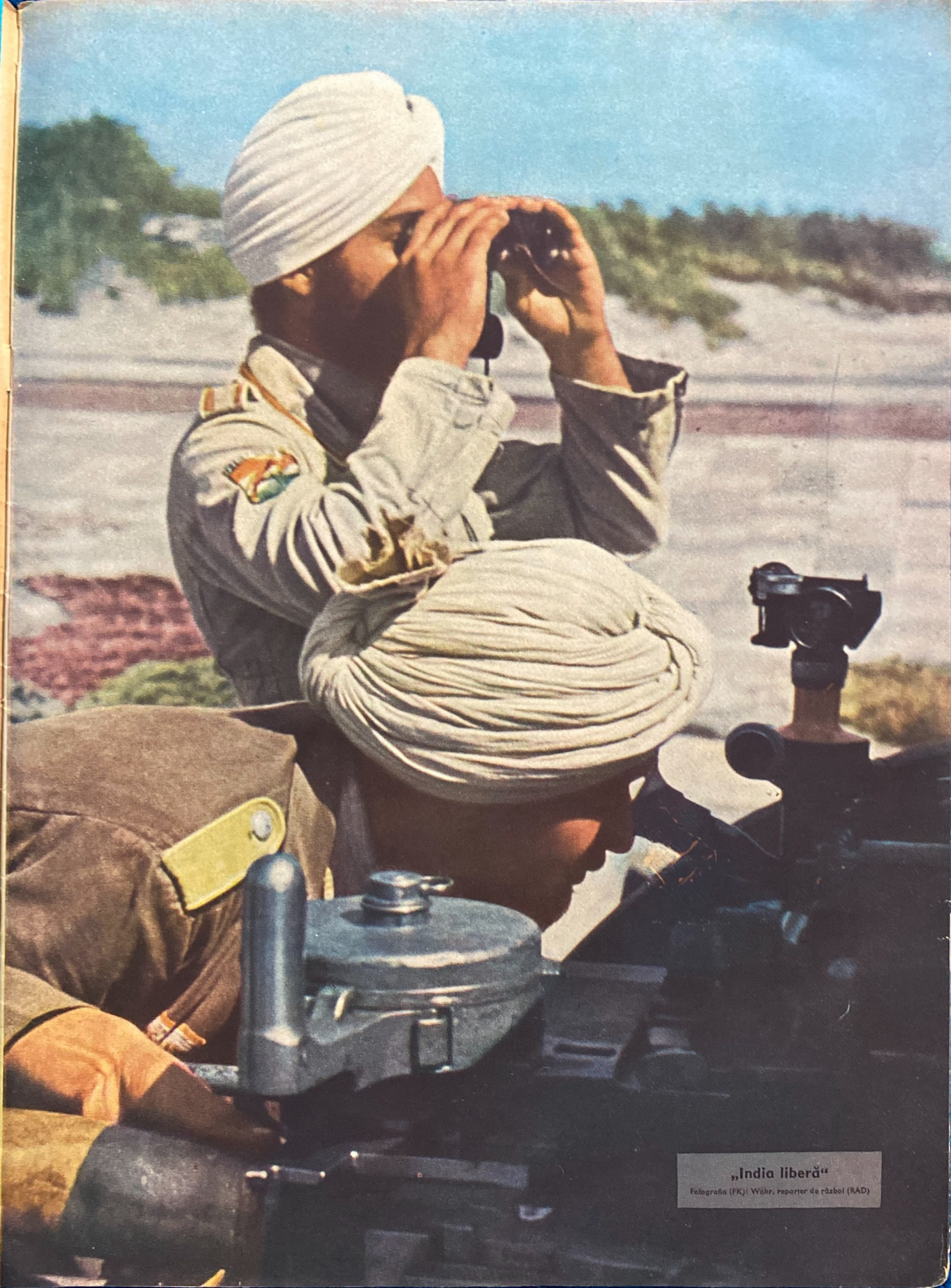

„India liberă“

Fotografia (FK): Wehr. reporter de război (RAD)

1400 + 1000 = 2400 misiuni

Căpitanul aviator Rudel, purtător al Frunzelor de Stejar, a executat 1.400 de misiuni de bombardament în picaj, fiind primul în clasament. El a lovit în plin cuirasatul „Marat" și a distrus 60 de care de luptă sovietice. Observatorul său de bord, adjutantul-șef H. a realizat și el peste 1.000 de misiuni, fiind decorat cu Crucea Germană de Aur

Foto: Subit. Hentschel

Greşelile strategiei „globale"

Urmare din pagina 8

nu vor fi prea mulţumiţi de patronii lor, şi nici prea convinşi de folosul îndeletnicirii lor nocturne.

Sovietismul împiedecă iluziile

Dar este şi va fi decisivă problema morală ce se ascunde în dosul acestui război: se apropie cea de a cincea sărbătoare a Crăciunului în timp de război, în timp ce turnurile bubuie iar bombele distrug casele oamenilor. La sfârşitul primului război mondial, poporul german a renunat la luptă nu fiindcă era învins pe câmpurile de bătaie, ci deoarece primise cu încredere promisiunile duşmanilor cari spuneau că după încheierea armistiţiului ei ar fi dispuşi să întemeieze o adevărată societate a naţiunilor, o societate prin care se va înlătura ura. In acest război nu mai e vorba de aşa ceva. Dimpotrivă, poporul german a fost ameninţat cu o soartă groaznică de către duşmanii săi pentru eventualitatea în care ar fi învins. Această soartă a şi fost aplicată în prealabil popoarelor cari au fost invadate de Uniunea Sovietică în anii 1939—1941. Până şi revistele engleze şi americane trebue să se ocupe cu timiditate şi nesiguranţă de soarta sutelor de mii de Estoni, Letoni, Lituani, Polonezi şi Români cari au fost deportaţi în pustiurile Siberiei şi Turchestanului în aceşti ani de către sovietismul ce înainta spre Europa. Dilema puterilor anglo-americane faţă de această ameninţare a existenţei popoarelor europene este atât de mare încât de curând, un comitet de profesori americani a propus să se soluţioneze problema fino-sovietică îmbarcându-se tot Finlandezii, bărbaţii, femeile, copiii şi moşnegii, pe nişte vase care să-i transporte spre colonizare în Nordul Canadei. Poate că se va propune şi colonizarea Românilor undeva în Sudan, iar peste câţiva ani şi a Francezilor, la Coasta de Fildeş.

Sărbătoarea păcii

Problema morală în acest război este cu atât mai importantă, cu cât puterile antieuropene au încercat mereu să şi monopolizeze puterea religioasă. Dar în felul acesta, ele s'au dedat la un joc primejdios chiar cu creaţia staliniană a unei pretinse biserici ruseşti cu toate că fiecare soldat finlandez, spaniol, român, maghiar, croat, slovac, italian, norvegian şi francez care a luptat în Răsărit ştie prea bine ce înseamnă aceasta. Acolo unde se înjoseşte până şi religia la rolul de propagandă, nu poate lua naştere o ideie superioară din care să se nască mai târziu o pace adevărată. Dacă astăzi în Europa se va serba al cincilea Crăciun în timp de război, apoi aceasta nu se poate face decât cu convingerea că izvoarele spirituale ale existenţei noastre nu pot fi îngropate nici de ură şi nici de teroare. Nu înseamnă o contrazicere serbarea Crăciunului, a sărbătoarei păcii, şi în timp de război. Este o întărire a convingerii pentru care se duce războiul în realitate: spre a cuceri pentru familia popoarelor europene o pace care să dea naţiunilor noastre o viaţă demnă de trăit.

„Simsalabim" spune scamatorul — *şi d-nii ministru Speer, mareşal Milch, Rohland „dictatorul tancurilor" (în stânga) şi Werner, specialist în fabricaţia în masă (în dreapta) se miră, râd şi aplaudă fiindcă fac cunoştinţă cu deosebirea dintre scamatorie şi realitatea activităţii lor zilnice*

Fotografiile (PK): Hubmann, reporter de război

După zile grele, un ceas de bucurie:

D. Speer a invitat pe un scamator

D. Albert Speer, ministrul german al înarmărilor şi producţiei de război, a oferit colaboratorilor săi o seară distractivă, ca o încheiere a unei sesiuni de conferinţe la care s'au adus decizii foarte importante. Publicăm un reportaj dela o şezătoare camaraderească la care d. ministru Speer a invitat pe cel mai bun scamator amator din Europa — Helmut Schreiber, şef de producţie al casei Bavaria-Filmkunst, preşedinte al Cercului Magic şi purtător al inelului Hofzinser, care se acordă celui mai mare magician. Prin această invitaţie, d. ministru Speer a făcut de sigur o aluzie la misiunile sale şi ale oamenilor săi

Doi dintre două sute de oaspeţi scamatori: *Tix, omul responsabil al lui Speer pentru producţia de urme (sus) şi Vögler, un reprezentant al industriei grele din regiunea Ruhrului (jos)*

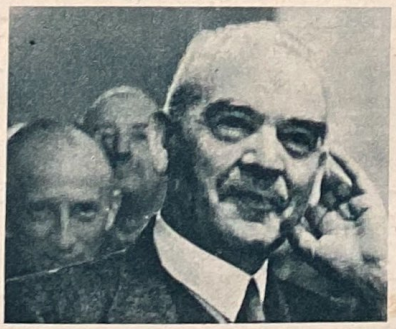

Un scamator al sunetelor: *Tânărul virtuos violonist Taschner, după ce a cântat piese de Bach şi Beethoven, urmăreşte cu mult interes degetele dibace ale „colegului" său Schreiber*

„Profesioniştii" înarmărilor şi amatorii scamatoriei. *Colaboratorii cei mai intimi ai d-lui Speer, d-nii Saur (în stânga) şi Dr. Schieber (în dreapta), ambii purtători ai Crucii de Cavaler la Crucea Meritului de Război, oameni cari fac faţă tuturor nevoilor şi tuturor programelor imediate chiar fără scamatorie, asistă pe magician la scamatoriile sale*

VICTIME NENUMĂRATE

Coperta acestui număr al revistei noastre arată două dintre nenumăratele victime pe care le au Englezii și Americanii mereu, deoarece nu se îngrijesc prea mult de operațiunile și mijloacele de salvare a marinarilor și aviatorilor lor. Imaginea e completată de câteva fotografii luate la întâmplare, din regiunea coastelor portugheze și publicate în aceste două pagini ale „Signalului"

Înaltul Comandament German anunță aproape zilnic doboriri de bombardiere anglo-americane, mai ales cuadrimotoare. Numărul acestor doboriri se calculează de fiecare dată pe baza rapoartelor făcute de diferite echipe de salvare către comandamentele lor, după ce au înregistrat victoria, trecând pe hartă locul doborîrii. Prin această metodă precisă de constatare a doborîrilor, rezultatul comunicat în mod provizoriu crește adeseaori. De exemplu, avioanele de vânătoare de noapte nu pot comunica totdeauna precis victoriile obținute. Aviatorii de noapte văd adeseaori pe adversarul atins de o rafală și angajat în vrilă, dispărând în norii de sub el, fără să-l poată urmări mai departe. Multe bombardiere lovite de avioanele de vânătoare de noapte sau de artileria antiaeriană, încercând să se întoarcă la bazele lor, sunt constrânse să aterizeze forțat sau se prăbușesc în Marea Baltică, în Marea Nordului sau în Marea Mânecii. De multe ori se anunță aterizarea forțată a aviatorilor anglo-americani în țări neutre.

La fel stau lucrurile și cu numeroșii marinari din toată lumea, angajați de Anglia. Comunicatul Înaltului Comandament German anunță mereu torpilarea sau bombardarea unor nave inamice a căror scufundare nu s'a putut observa bine. Amiralitatea britanică sau nordamericană trece sub tăcere aceste pierderi, nerecunoscând pierderile de vase decât cu mari întârzieri. Dar coastele lungi ale Europei de lângă Atlantic, începând cu coasta norvegiană, de lângă Oceanul Arctic, și trecând prin Golful German și Biscaia până la coasta Portugaliei, sunt foarte elocvente. Pe această coastă sunt aruncate de valuri victimele anglo-americane neamintite de niciun comunicat de război, — cu mult mai mulți morți decât vii, mai mulți răniți decât teferi. Sunt victime din oastea nenumăraților...

Obiectivul n'a fost atins. *Un avion britanic, prăbușit și mistuit de flăcări lângă coasta portugheză, după ce sburase din Anglia spre Gibraltar. Echipajul e mort*

Ca ațâția alții... *Cinci marinari portughezi salvați de o barcă de pescari portugheză dintre epavele unui cargobot britanic scufundat. Ei au fost angajați în serviciul Angliei*

★ ALBERTINA ★

Salvați ca prin urechile acului. *Un remorcher neutral salvează câțiva naufragiați britanici. Fețele lor reflectă încă drama distrugerii în largul mării. Dar niciun ziar englezesc nu relatează cazul...*

Se plătește oare? *Printre cei câțiva salvați sunt unii cari și-au pierdut pentru a opta oară vasul de sub picioare*

Se potrivește oare socoteala? *Un Englez de pe malul Portugaliei își are gândurile sale despre „nenumărați...*

Oamenii vin cu miile din sate. *Ei își salvează avutul și viața de bolșevicii cari se apropie. Oamenii știu că Germanii le vor da sprijin și pe mai departe . . .*

EXODUL SPRE APUS

Publicăm în aceste pagini documente fotografice unice: un popor fugind din fața soldaților țării sale. Dar armata germană s'a îngrijit ca această fugă să nu se facă în panică, cum s'ar fi putut întâmpla ușor, ci după un plan bine chibzuit, adică în ordine. Armata germană a știut să introducă în planul său de operațiuni prin care Sovietele au câștigat un teritoriu de o valoare îndoielnică, cu o suprafață mare dar greu accesibilă, evacuarea în regulă a populației civile. Sovietelor nu le-au mai rămas decât sate fără oameni și animale, ruine pooduri, gări, fabrici și alte obiective militare distruse

Documentul încrederii. *Această fotografie (PK) ne arată plecarea la drum a unui cătun în care locuiau aproape exclusiv femei. Ele cunosc bolșevismul, dar mai cunosc și pe Germani. Fiind constrânse de soartă să aleagă între rămânere și exod, ele aleg drumul cu trupele germane. Străvechea icoană, ținută ascunsă ani de zile, este ca un simbol. Fetița o va purta în fața alaiului*

Imperativul umanității. *La evacuarea unui oraș mijlociu, femeile și moșnegii se instalează pe vehicule ale armatei germane* Fotografiile (PK): Schaffler, Obermüller, Wolff-Altvater, reporteri de război

Populația s'a dus tot mai departe spre Vest, tot mai departe pe marginea marilor șosele de automobile. Oamenii au dat urmare cu miile chemării Germanilor de a se muta cu ei spre Vest. Ei au urmat pe Germani căci li se redase libertatea personală și dreptul de proprietate asupra pământului, și fiindcă prinseseră încredere în Germani. I-au urmat cu toate că soarta cerea dela ei cel mai mare sacrificiu ce se poate cere unui țăran: renunțarea provizorie la patria lui, la glia pe care a crescut și de care se simte legat...

Oamenii au trecut în șiruri lungi prin țară, car după car, când la deal, când la vale... tot mai departe spre apus, pe drumuri stabilite în prealabil din vreme, într'un plan bine întocmit. Numeroase locuri de popas și tabere de aprovizionare le-au ușurat cât mai mult posibil drumul lung.

Așa a fost zile dearândul. Curentul repatriaților se scurgea ziua și noaptea în teritoriile dela Vest de Nipru. Roțile carelor măcinau iarăși praful drumului în rândurile lungi cari acum erau conduse în toate direcțiile, pe drumuri ce se îndepărtau în formă de evantai, pe teritoriul dela apusul fluviului. Carele scârțâiră din nou, caii se opintiră în hamuri și vitele începură să bată iarăși drumul, de astă dată pe terenul mai tare dela Vest de Nipru. Femeile și bărbații din care priveau vesele și mulțumite în jurul lor. Deși au trebuit să renunțe la casele și ogoarele lor, s'au împăcat cu toate, căci își au familiile și vitele... și au scăpat de asuprirea sovietică.

Marele exod. *Venind de pe toate drumurile secundare, pe șoselele de automobile se adună tot mai multe sate pentru a se încolona în marele exod spre Apus. Oamenii cu lemei*

←
Peste Nipru. *Unde nu sunt poduri, plutele trec fluviul ziua și noaptea. Se trece totul — oamenii, animalele, trăsurile și obiectele de gospodărie*

Pe sute de șosele e ca aici. *Zeci de mii de oameni au evacuat mari teritorii. Cei evacuați sunt îndrumați acum de armata germană spre alte regiuni, pe baza unui plan bine întocmit* →

←
Ariergarda. *Planul de operațiuni militare în zonele evacuate s'a executat tot atât de precis ca și evacuarea benevolă a populației civile*

Ce-a mai rămas. *Sovieticii găsesc în teritoriile evacuate de armata germană numai ruinele instalațiunilor militare. În fotografie: hangare incendiate* →

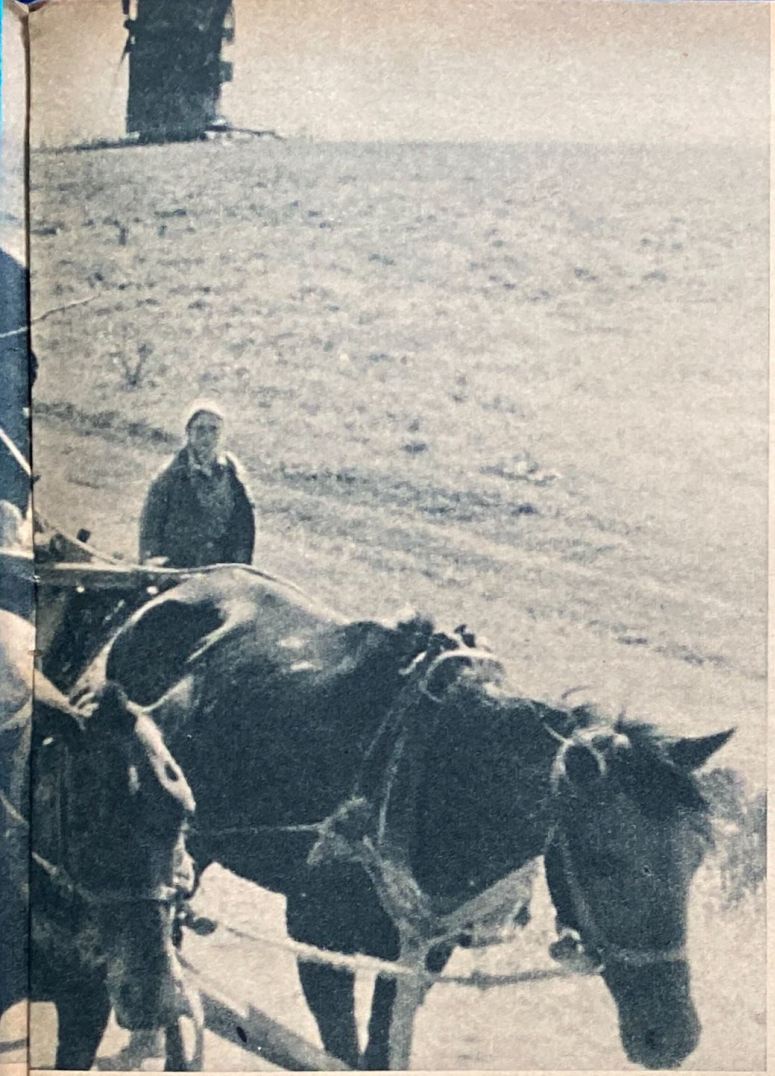

și cu copii, cu grâne și cu vite, se îndreaptă spre țara nouă, plini de încredere în viitor

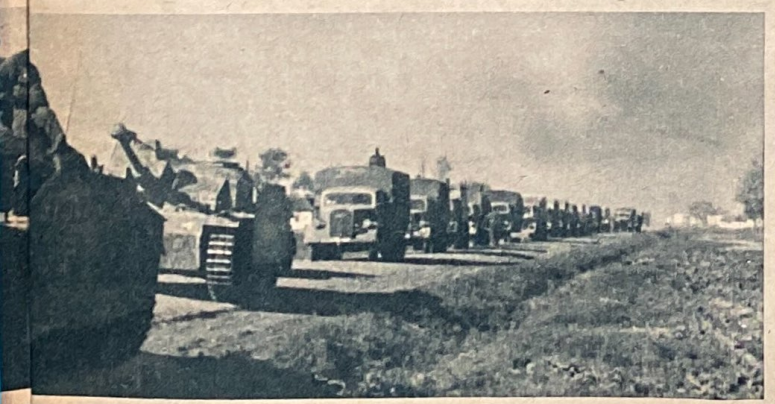

Ajunși la țel. *Tânărul țăran a ajuns împreună cu familia sa în satul prevăzut în planul de evacuare a populației rurale*

O reorganizare rapidă. *Populația civilă imigrată primește legitimații la o masă așezată în aer liber* ↓

Fotografiile (PK): Fischer, Lechner (2), Buyse, Wolff-Altvater, reporteri de război

TELEFUNKEN · TELEFUNKEN · TELEFUNKEN · TELEFUNKEN · TELEFUNKEN · TELEFUNKEN

de ani

de export în lumea întreaga

Odată cu întemeerea uzinelor Telefunken, în anul 1904, s'a început și utilizarea practică a unei inventii germane, care prin exploatarea ei, a devenit un produs german cunoscut și apreciat în lumea întreagă. In felul acesta, s'a născut o retea radiofonică mondială, înglobând în prezent nenumărate posturi de emisiune Telefunken, începând dela posturile cele mai mari, până la posturile provinciale, pe undă scurtă, mijlocie și lungă, retele ce încadrează state întregi, împreună cu toate instalatiunile necesare, concepute, perfectionate și construite de către uzinele Telefunken. In variatele domenii de aplicatiune ale technicei radiofonice, precum și în domeniul radio-acusticei, sectiunile de expansiune, constructii și fabricare Telefunken, crează, în numeroase tări de pe glob, instalatiunile cele mai diferite pentru poștă, politie, navigatie, aeronautică, căi ferate, autorităti și presă. In peste 70 de tări din lume, magazinele de specialitate vând aparate de radio și discuri Telefunken, satisfăcând pretentiile cele mai dificile. In prezent exportul acestor produse în tările europene, este cu mult mai mare decât înainte de război.

TELEFUNKEN

notiunea mondială a pionierului radiofonic

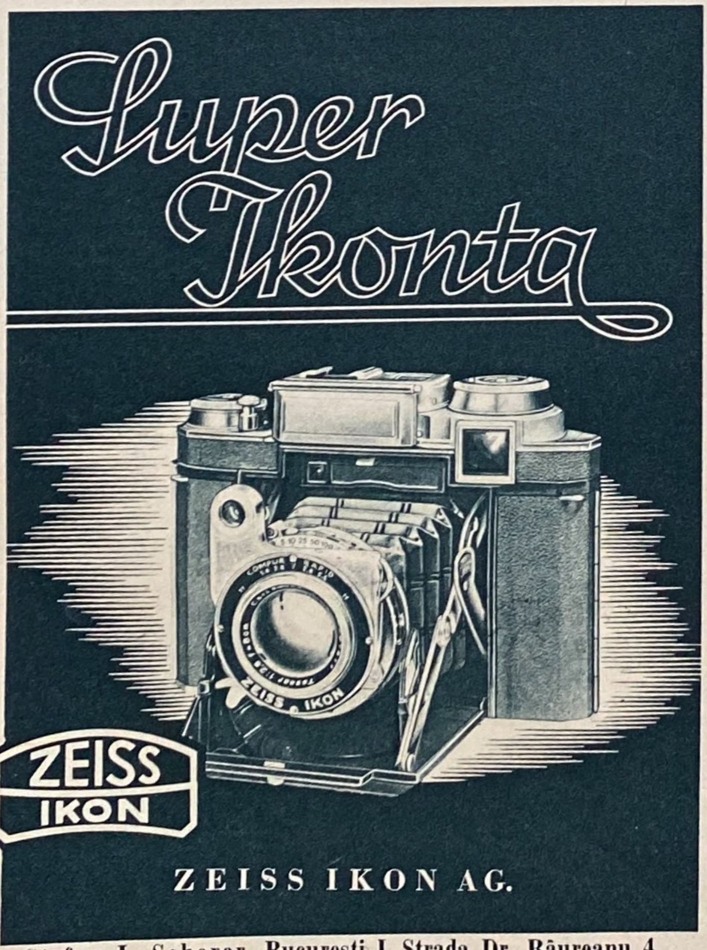

Stefan L. Scherer, București I, Strada Dr. Râureanu 4

Din jurnalul unui soldat călător:

Orașul dintre Occident și Orient

Belgradul, văzut și descris de Kiaulehn

Belgradul e un oraș fără conture precise. De aceea nici nu se vând vederi ale orașului, cum se pot cumpăra pretutindeni în marile orașe. Berlinul își are primăria și Brandenburger Tor-ul, Parisul Turnul Eiffel și biserica Nôtre Dame, Praga Hradșinul și podul Karlsbrucke, ba până și Salonicul își are turnul alb și zidurile, — dar Belgradul, oraș istoric, privit de departe și din orice parte nu e decât o massă cenușie strălucitoare, fără puncte de reper.

Cu toate acestea aici s'au spart valurile de luptători pe cari i-a trimis în bătălie Occidentul și Orientul. Istoria a pronunțat mereu numele de Belgrad. Nici renumita cetate luată cu asalt de Prințul Eugen nu se ridică prea mult deasupra malurilor Dunării. Monumentul înălțat de Sârbi în cetate, în cinstea eroilor lor căzuți în războiul mondial, este ca un punct de aur strălucitor în zare.

Mașina trece peste digul dela mal și străbate apoi un admirabil cartier de vile, înconjurat de un peisaj ca de parc. Umbrele amurgului se lasă pe pământ. Din depărtare se aude o voce bărbătească sonoră cântând un imn bisericesc. Ne oprim în mijlocul unei idile vechi prusiene, din epoca „Biedermeier": o biserică mică, văruită în alb cu turnul ascuțit, o casă parohială joasă, ascunsă printre copaci, și în fund o vilă albă. De jur împrejur copaci mari. Ne aflăm în fața primului palat regal sârbesc, în fața conacului prințului Miloș, din anul 1820.

Viziunea prusiană dispare când ne apropiem de biserică. E o biserică ortodoxă sau pravoslavă, cum se spune pe aici. Bisericile din Balcani, cu excepția celor musulmane, nu sunt biserici pentru mulțimi mari. Preotul n'are grija pe care o au alți preoți că biserica va fi plină sau goală Duminica. Cine vrea, n'are decât să vie. Nu importă câți credincioși vin, ci numai liturghia. Biserica nu e o sală de adunare, ci un altar. Altarul se întinde totdeauna pe o latură întreagă a bisericii.

Stau exact cinci minute să visez în această idilă nevinovată și pașnică. Ajungem apoi iarăși pe șoseaua principală. La următoarea încrucișare de străzi văd un post de luptă instalat în mijlocul străzii și destul de puternic. Se văd deschizături pentru arme în toate direcțiile, uși blindate și un acoperiș rezistent la bombe. Generalul german a instalat astfel de posturi de luptă la multe colțuri de străzi din Belgrad. Orașul acesta nu e un oraș pentru oamenii cărora le place idila.

★

N'am văzut niciodată apusuri de soare atât de melancolice ca aici. Inspre seară, cine poate se îndreaptă spre Calemegdan. Cuvântul acesta înseamnă câmp de bătaie și este numele cetății. Duminica poți vedea pe oameni îndreptându-se în grupuri mari spre Calemegdan. Treci prin porți patetice din secolul al XVIII-lea și peste ziduri groase de mii de ani. Dintr'o parte a vechii cetăți s'au făcut manejuri în aer liber pentru fiare, iar în dosul unui alt zid se plimbă călugări cu bărbi cărunte, retrași de lume de bună voie. Vine o școală de fete cu cântec sopran ca să primească îndreptări evlavioase dela monahi.

Cântecul e înghițit de o muzică mare. Pe o terasă ce se înalță deasupra Dunării s'a stabilit un restaurant. Aici e un adevărat raiu pentru popor: viori, tambururi și un cembal mare. Picături de ploaie cad pe pietre și pe oameni. Curcubeul se întinde mare și majestuos deasupra Dunării și apoi începe spectacolul impresionant al asfințitului. Se văd toate culorile dela roșu-portocaliu până la purpură, dela galben până la violet, albastru, cenușiu și negru. Fluviul strălucește ca aurul. Viorile plâng. E o durere aproape fizică să vezi globul solar scăpătând în zare, căci în curând e străbătut de un fior rece, întristându-te la gândul că vei vedea mâine soarele răsărind din nou numai pentru a apune iarăși în acest mod admirabil și penibil.

★

In hotelul meu șade un strigoiu care consumă ori ce cantitate de pâine și vin. N'am decât să plec pe o jumătate de oră, de exemplu pentru a-mi cumpăra ziare, și când mă întorc nu mai am nimic de mâncare și nici de băut. Sun vreo zece minute fără rezultat. In sfârșit apare madama, în vârstă de vreo cincizeci de ani, îmbrăcată într'un pulover de lână albastră ca cerul.

— Unde mi-e pâinea?

— A mâncat-o Iaro, gospodine!

— Cum se poate ca Iaro să-mi mănânce pâinea?

— Nu mă întrebați pe mine. Eu i-am spus: Iaro, cum se poate să mănânci tu pâinea ofițerului, dar el înghite, înghite și nici n'apuc să-mi sfârșesc vorba, că a mâncat-o toată.

— Bine. Și cine mi-a băut vinul?

— Vinul l-am băut eu. Dar dacă ești supărat, îți cumpăr alt vin. Inaintea d-voastră a stat aici un alt ofițer. Era atât de bun, ne aveam ca frații. Eu beam totdeaunu vinul pe care îl lăsa el.

— Dar eu nu vreau să ne avem ca frații și sunt supărat.

După un sfert de oră, femeia se întoarce cu o carafă mică cu vin și cu o sticlă de sifon. Mă obligă cu lacrimi să beau cel puțin o înghițitură din vin. Dar mâncăciosul de Iaro rămâne invizibil. El șade afară pe scări și se rușinează. Amintesc că e servitorul cel mai elegant din câte am văzut. Pare a fi un artist de cinematograf ofticos. In timpul lucrului are în cap o pălărie foarte elegantă, a la Homburg. N'am îndrăznit să-i cer socoteală din cauza pâinii. De acum înainte tai mereu o bucată de pâine pentru el și o las pe masă.

Intr'o noapte stau de vorbă cu un vecin de cameră care stă aici la hotel de câteva luni. El îmi spune că toți oaspeții dau de mâncare elegantului Iaro. Acesta trebue să aibă niște intestine ca Ludovic al XIV-lea, care deasemenea nu se mai sătura.

Urmarea în pagina 23

Un post de siguranţă la o răscruce

Vânătorii paraşutişti germani au intervenit în locurile luptelor din Italia
Foto (PK): Hegert, reporter de război

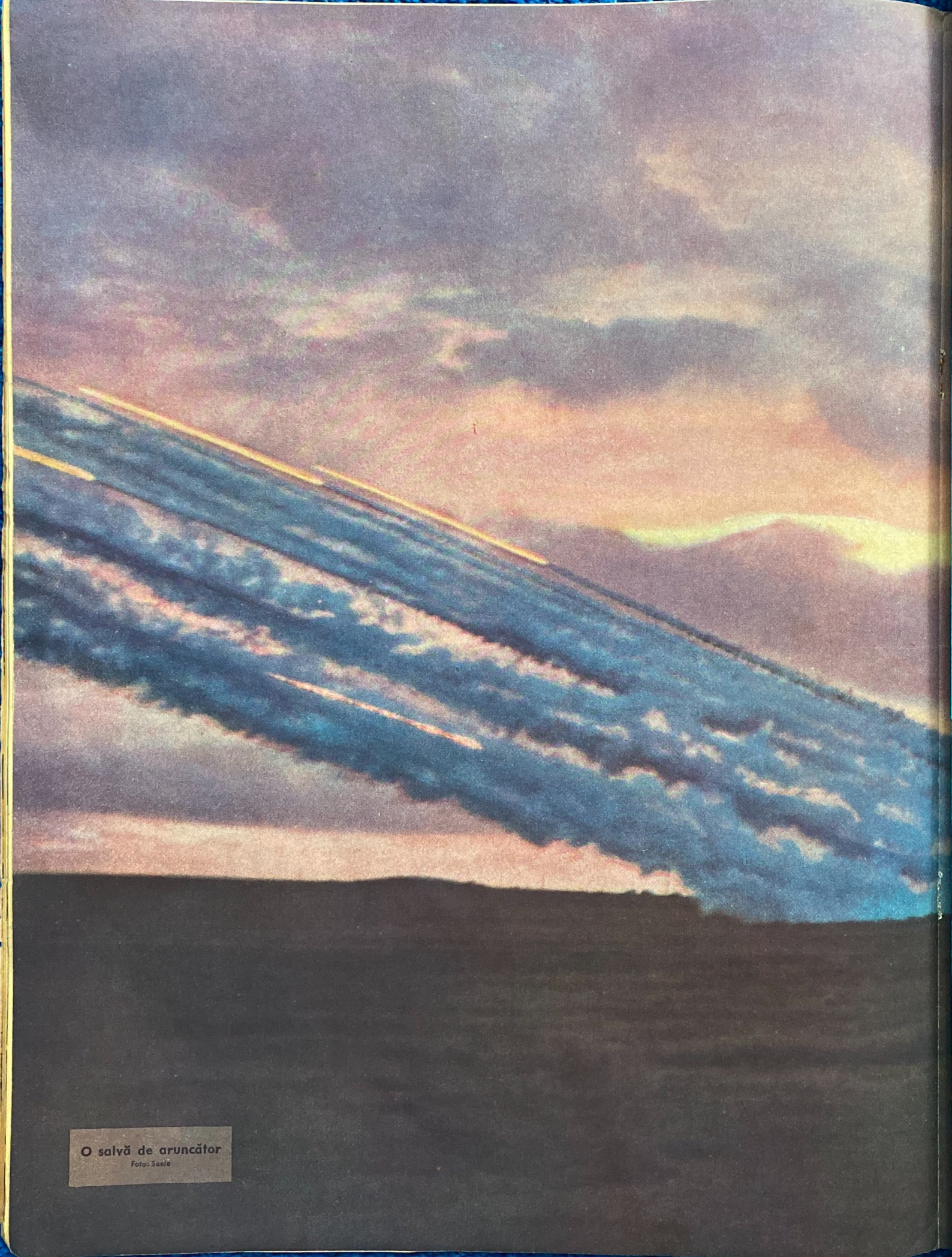

O salvă de aruncător
Foto: Saele

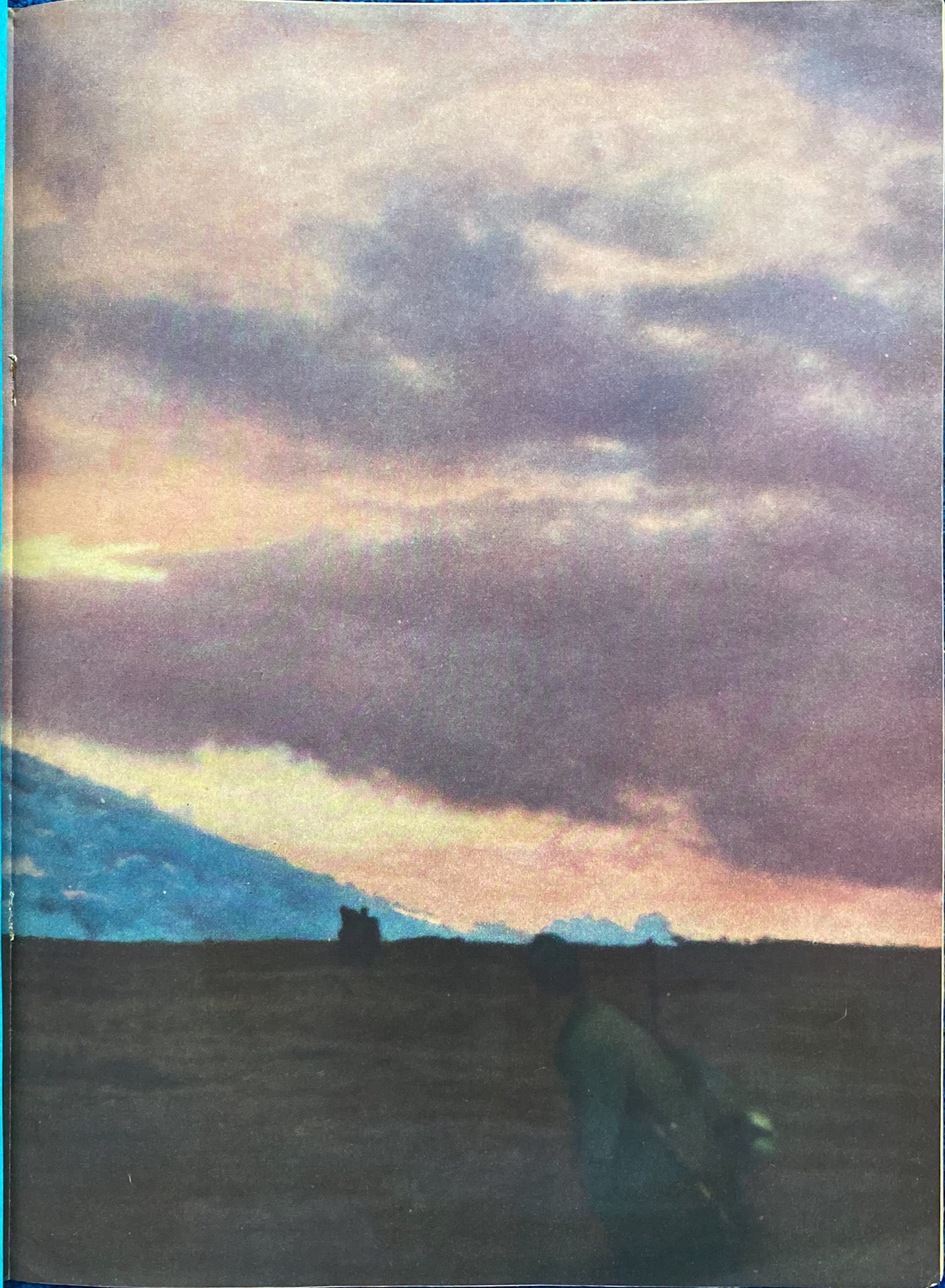

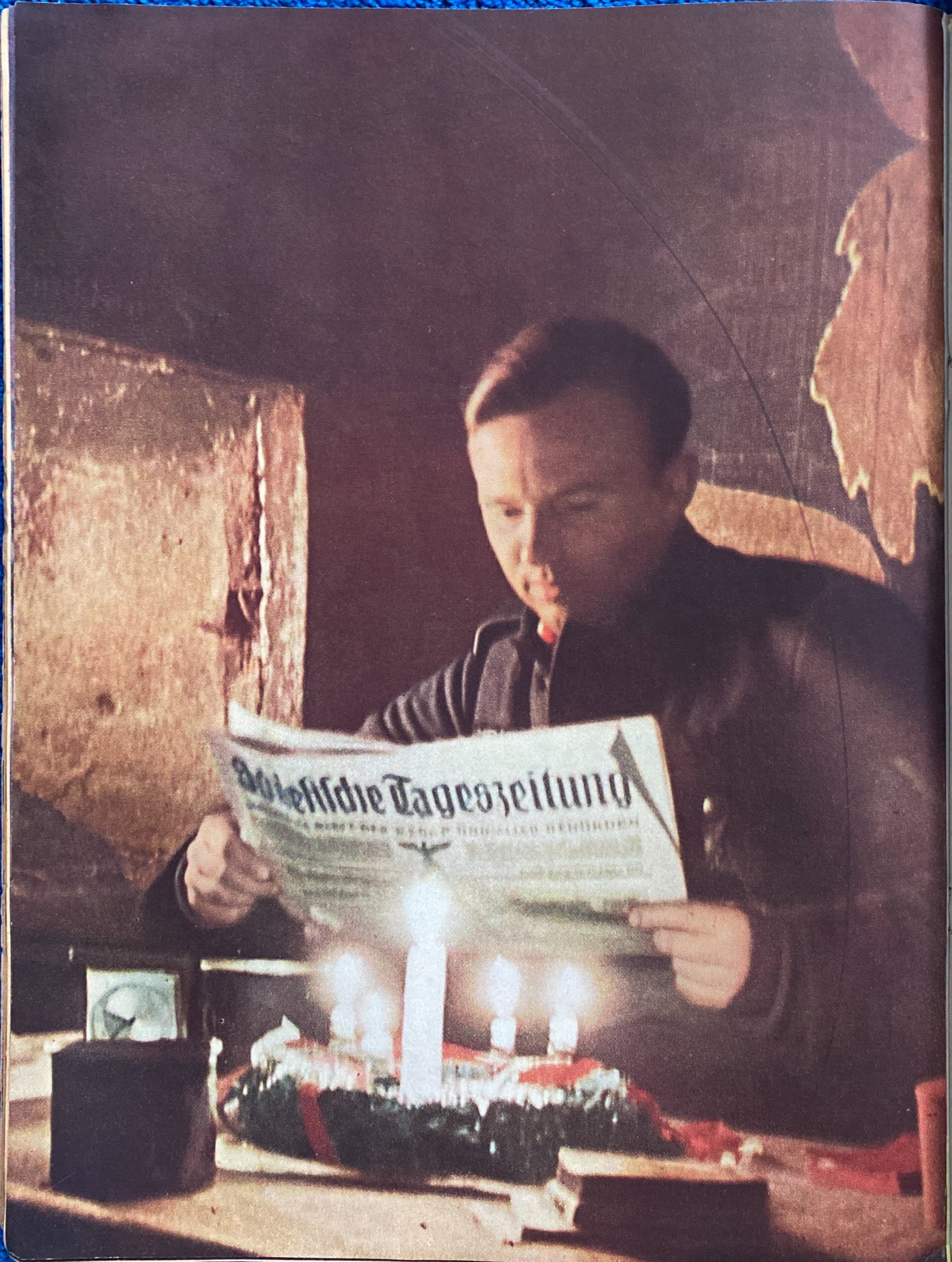
Deutsche Tageszeitung

Orașul dintre Occident și Orient

Urmare din pagina 18

Hotelul meu, cu personalul mereu invizibil și mereu vorbitor și cu chefurile nocturne în camera portarului unde își dau întâlnire și servitorii din jur, ar putea constitui scenariul unei operete. Dar ar fi greșit să se creadă că în Belgrad nu sunt decât hoteluri ca acesta. Dimpotrivă. Există și aici câteva hoteluri foarte elegante și moderne, tot atât de bune ca și cele din Paris sau Viena. Dar lipsește clasa intermediară de rangul al doilea, așa numitele „gut bürgerliches Haus".

•

Bănuiesc că la Belgrad nu există o clasă de mijloc. Sunt numai oameni foarte eleganți, femei ca în jurnalele de modă și oameni săraci, foarte numeroși. Tot așa e și cu clădirile. Între case sărăcăcioase, fără etaj, se ridică fără nicio trecere mari blochausuri. Nu-i vorba, există și câteva străzi cu case cu patru etaje — cum există din păcate în toate orașele mari — dar aceste clădiri nu sunt prea importante pentru aspectul general. Serbia este o țară agricolă și de aceea te uimesc atât de mult sgârie-norii din Belgrad alături de case cu un etaj din vremea Mariei Tereza. N'am văzut niciodată oameni cari să se plimbe cu atâta plăcere cu ascensorul ca aici. Un băiat de birou așteaptă răbdător în etajul al doilea să vie ascensorul deoarece a primit însărcinarea de a duce ceva în etajul al treilea. Nu cumva casele înalte au fost clădite numai de dragul ascensoarelor?

Sgârie-norii mă impresionează prin urâțenia și inutilitatea lor, deoarece ei sunt expresia pură a unei mândrii fericite. Fiecare dintre aceste case înalte pare a spune: Uitați-vă la mine! Am fost clădită de niște țărani despre care nu s'ar fi crezut niciodată că vor avea într'o zi palate atât de gigantice!

In Serbia se ară încă de multe ori cu plugul de lemn. In anii din urmă, Germania a invitat la intervale regulate un număr de tineri țărani sârbi ca să-și petreacă primăvara și vara la ferme-model germane. La întoarcerea lor în țară, guvernul sârb le dăruiește câte un plug de fier. Ca totdeauna în astfel de cazuri, invitații erau la început foarte neîncrezători, dar după ce s'au convins că nu e nimic rău, erau foarte însuflețiți, așa că în acest an s'au anunțat mai mulți participanți decât locurile disponibile. In anul acesta s'a cultivat mai intensiv și pământul în Serbia.

•

La ora patru mă trezește tamburinul cântăreței din cârciuma din față. Vocea sa monotonă și stridentă nu m'ar trezi din somn, dar tamburinul mă face să mă scol. El se mișcă și se bate într'un ritm care nu e ritm. La un moment neașteptat, tactul liniștit e întrerupt, doar pentru o clipă, pentru a reîncepe imediat. Jocul acesta este interesant și crud. De fiecare dată crezi că trebue să se întâmple ceva. Dar nu se întâmplă nimic. Dacă totuși se întâmplă ceva, apoi se întâmplă numai în timpul nopții, și atunci numai dacă dansul „colo" e permis. Dansul colo este dansul național al Sârbilor, o horă în care intră fiecare. Bărbații și femeile joacă ținându-se de mână, făcând pași înainte și înapoi fără sfârșit, întâi visători și apoi chiuitori, sălbatec și irezistibil. Dansul colo e dulce și periculos, nevinovat și îmbătător, născut din fumul focurilor ciobanilor și din ademenirile tamburinului.

•

Rareori vezi atâția oameni de o frumusețe atât de serioasă ca în Serbia. In Creta nu sunt frumoși decât mușnegii. Aici bărbații în floarea vârstei au o figură minunată, fiind înalți, serioși și binevoitori. Îmbrăcămintea urbană le vine tot atât de bine ca și portul național cu pantaloni de călărie, opinci și haina scurtă. E o îmbrăcăminte gotică, dar Sârbul o poartă în ascensorul unui sgârie nori fără să simtă contrazicerea.

Contradicțiile și tensiunile nu le simt aici decât străinii.

Sârbul pare a fi născut pentru a accepta fără teamă orice adversitate. Fața sa trădează îndrăzneala gândirii. Se remarcă liniștea din micile cârciumi și din marile cafenele, unde Sârbul discută mereu cu însuflețire dar fără sgomot.

•

Dealul Avala e o înălțime de lângă Belgrad care poartă cea mai frumoasă operă arhitectonică produsă în epoca modernă în Balcani. Este monumentul eroilor acestei țări din războiul mondial. Manumentul a fost creat de Croatul Mestrovici. E o hală de granit negru la care duce dinspre Nord și dinspre Sud câte o scară liberă. Frontoanele monumentului sunt purtate de figuri feminine de granit.

Hala nu cuprinde decât o placă de mormânt.

Clădirea este mică, dar ea are un efect gigantic și mare. Aici înflorește levănțica albastră și edera. Încolo nu se vede decât coama golașă a dealului, cerul sumbru, o priveliște largă asupra țării și granitul negru. Nici antichitatea nu și-a putut produce efectele impresionante cu mijloace mai reduse. Caracterul tragic al acestei țări sbuciumate nu poate fi reprezentat decât în granit negru.

La o depărtare de trei minute de aici e un mare teren de garaj pentru automobile și un restaurant văruit în alb, în stil mauric, cu un parchet de dans în aer liber.

Faptul acesta nu trebue considerat drept o sfidare. Restaurantul de dans a fost aici încă pe vremea când nu exista încă monumentul eroilor.

Astfel Avala și restaurantul cu parchet de dans, părăsit astăzi, este un simbol pentru toate: pentru sforțările serioase ale Sârbilor, pentru desconsiderarea faustiană a lor față de contraziceri, pentru talentul lor și pentru furia autodistrugerii lor.

Femeile de granit privesc cu ochii de piatră pe deasupra măreției ieftine în direcțiile țării mănoase unde se sapă și se recoltează. Ochii zeilor sunt serioși dar nu sunt scăldați în lacrimi.

←

Nostalgie în preajma Crăciunului. *Undeva, departe pe front, milioane de soldați germani se gândesc cu drag la cei de acasă, în zilele din preajma Crăciunului. Dar fiecare a primit o bucurie deosebită de acasă și pentru al cincilea crăciun de război. Iată aici un tânăr silezian bucurându-se la lumina lumânărilor aprinse de sărbătoarea „Adventului", când citește în ziarul de acasă anunțul nașterii primului său copil.*

Geha Duplex

HÂRTIA CARBON

Geha Duplex se fabrică din materii prime prețioase. Nu aruncați deci nicio foaie până nu s'a consumat întreaga sa putere colorantă

GEHA-WERKE · HANNOVER

SIEMENS

Casa Siemens lucrează în toate domeniile electrotehnicii

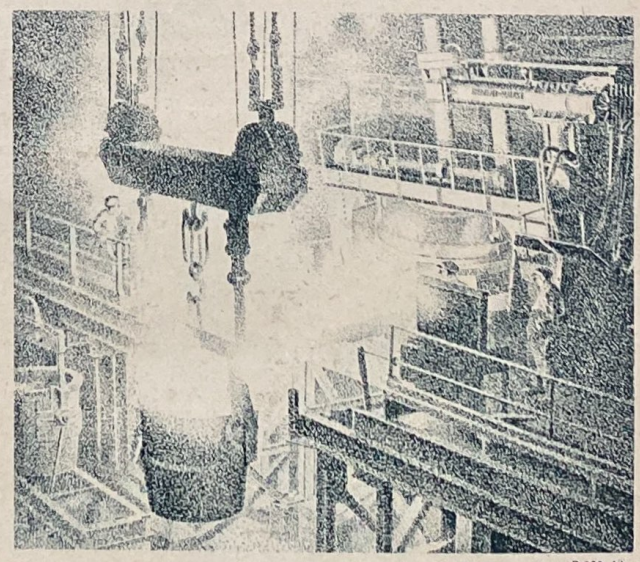

R 209 4 b

Din programul nostru de lucru:

Cuptoare electrice de topire și reducție. Instalațiuni pentru electroliza metalică, pentru tratamentul superficial al metalelor grele și ușoare precum și pentru prepararea hidrogenului și oxigenului. Aparate de electroosmoză și aparate de ozon.

SIEMENS & HALSKE AG · BERLIN

Neted și lucios

ca mătasea este vârful fiecărei peniţe

Kaweco

De aceea tocul **Kaweco** alunecă pe hârtie uşor întocmai ca o „pană"

Ultimele creaţii **Kaweco** vi se arată cu plăcere în magazinele de specialitate

---

MAUSER

Arme de vânătoare, de sport şi de apărare

Maşini de adunat cu 10 clape şi de contabilitate

Scule de măsurat de precizie

MAUSER

S 22

MAUSER-WERKE A.-G. OBERNDORF/N.

BUCĂTĂRII STABILE ŞI MOBILE / MAŞINI DE SPĂLĂTORIE / INSTALAŢII DE MAŞINI DE GĂTIT / INSTALAŢII DE BRUTĂRIE

7928/08

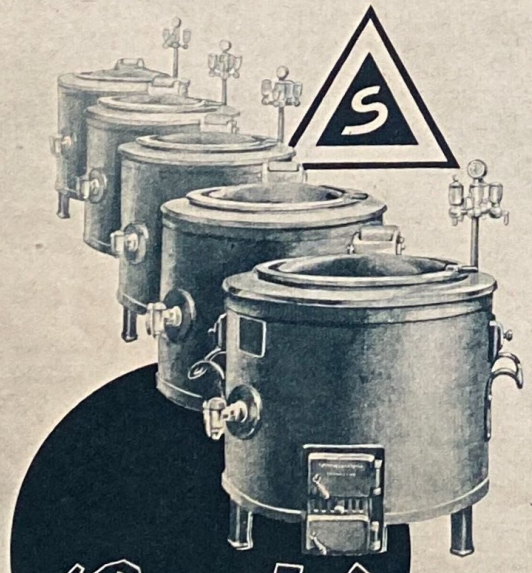

Senking

O dovadă de prestaţie germană

SENKINGWERK HILDESHEIM

Togal în toată lumea

Togal

la:
Reumatism – Gută
Nevralgii
Influenţe

Togal-Werk
München 8

Reporterul nostru scrie despre această fotografie: „Trecând prin Transnistria, am observat pretutindeni că oamenii sunt bine hrăniți și veseli. Ei trebue să muncească din greu, dar sunt mulțumiți fiindcă sunt bine tratați și bine alimentați. Localnicii sunt de părerea că după ce va trece războiul vor trăi și mai bine"

O țară reînflorește

Reporterul revistei „Signal" in Transnistria / Al doilea reportaj

Provincia dintre Nistru și Bug are o suprafață de 40 000 de kmp. Aproape două milioane și un sfert de suflete sunt încredințate aici conducerii d-lui profesor Alexianu, guvernatorul Transnistriei. El nu are numai misiunea de a se îngriji de populație, ci și însărcinarea de a pune în valoare, în strânsă colaborare cu populația, avuțiile unuia dintre cele mai importante teritorii productive din Europa. In pagina aceasta și cele următoare, publicăm fotografii cari demonstrează reînflorirea provinciei care a fost cu totul distrusă de Sovietici în retragerea lor

„Și la Odesa, capitala Transnistriei, viața a intrat în făgașul normal, cum se vede din această privire asupra bulevardului Deribas. Vedem aici iarăși magazine deschise, chioșcuri de ziare, fete frumoase și copii cari se joacă voioși. Uniforma românească e nelipsită, ca și cum ar fi făcut parte totdeauna din aspectul orașului"

Parcuri în loc de ruine. *Alături de scara istorică din portul Odesa, în locul clădirilor distruse de sovietici, se văd astăzi copaci şi pajişti frumoase cari înfrumuseţează aspectul oraşului*

Concertul săptămânal *care are loc în fiecare Duminică lângă scările albe face parte din programul de refacere culturală a provinciei. Orchestra simfonică din Odesa şi o orchestră militară românească execută programul muzical*

Peţe noi pentru case vechi. *Sub stăpânirea bolşevică, Odesa a fost foarte neglijată. Nu s'a făcut aproape nicio clădire nouă. Frumoasele case, lăsate în părăsire, din piaţa dela monumentul Richelleu, primesc acum o faţadă nouă, în cadrul lucrărilor de restaurare* ↓

Şoselele bune sunt arterele vitale ale provinciei. *Pentru refacerea Transnistriei, cea mai importantă condiţie era construirea de şosele noi. Administraţia românească*

Un dig nou apără Odesa. *Înainte de retragerea lor, bolşevicii au distrus digul care apăra oraşul Odesa de apa limanurilor. Rezultatul a fost o inundaţie formidabilă. Dar Românii au zăgăzuit repede apele. Ei au închis digul şi au lăsat să se scurgă apele*

În memoria ostaşilor căzuţi în luptă *s'a dat numele de „Plantaţia Eroilor" unei livezi uriaşe, situată în locul unde au fost luptele cele mai crâncene pentru Odesa* ↓

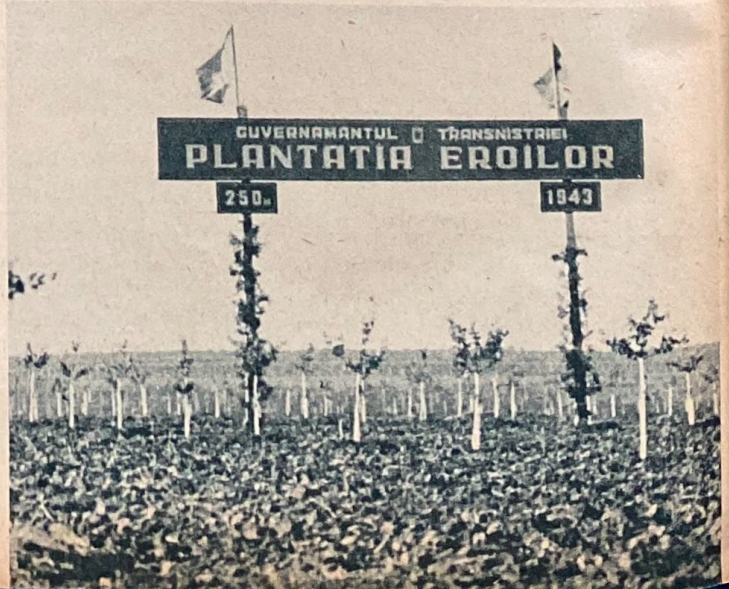

a împlinit această condiţiune într'un mod ideal. Alături de noua şosea şerpuesc în stânga şi în dreapta vechile „drumuri"

Fotografiile: Willy Pragher, Bucureşti

S au refăcut 17 din 22 de clocitorii distruse, *351 din 369 de mori mecanice, toate silozurile distruse, toate abatoarele şi instalaţiunile frigorifere . . .*

. . . 2 din 5 fabrici de conserve, *distruse, şi alte exploatări vitale din Transnistria. Pescarii îşi continuă munca nestingheriţi* ↓

→

Fiii nemuritori ai naţiunii *căzuţi la Odesa sunt îngropaţi în cimitirul eroilor dela Dalnic, unde Românii au adus jertfele cele mai mari*

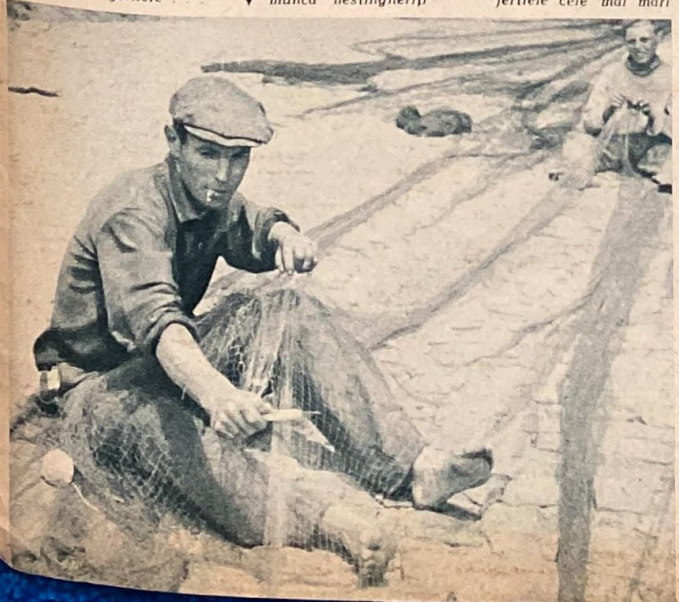

„PÂNĂ LA CAPĂTUL LUMII...“

EMOȚIONANTA POVESTE A DESCOPERIRILOR LUI ROBERT KOCH

Nu există viață de cercetător mai bogată în aventuri decât viața lui Robert Koch. El întemeiază o nouă știință dela începuturile sale, o știință plină de taine și de surprize. Robert Koch era gata să meargă „până la capătul lumii“ pentru știința sa. Cu prilejul aniversării unui secol dela nașterea marelui savant, revista „Signal“ publică următorul articol

Acum câteva săptămâni, ministrul de externe al Australiei, d-rul Evatt, a amintit situația grea a trupelor anglo-americane din Noua Guinee. El a spus că boalele tropicale provocau printre soldați un număr de morți de patru sau cinci ori mai mare decât luptele propriuzise. Mai ales malaria dă de furcă anglo-americanilor. Japonezii cari au ocupat coloniile olandeze, dețin principalele regiuni de producție ale chininei, principala substanță preventivă și curativă a malariei. Anglo-americanilor nu le mai rămân decât posibilități de fabricație foarte limitate, iar malaria face ravagii printre trupele lor. Dar în afară de aceasta, în pretinsul paradis din insulele Oceanului Pacific mai bântuie o mulțime de alte boale infecțioase: boala somnului, framboesia, elefantiaza, poliamielita, febra Dengue și câteva alte molime au fost limitate cumva în vremuri normale, dar în vreme de război ele izbucnesc iarăși cu o putere extraordinară, amenințând acum și pe Albii cari înainte vreme nu aveau prea mult contact cu ele. Numai prin activitatea unui om s'a reușit să se găsească substanțe de combatere și prevenire eficace. Acest om a fost Germanul Robert Koch, la început un mic medic rural, iar mai târziu profesorul lumii întregi în domeniul bacteriologiei. —

„Holera în Egipt!“ Cu iuteala vântului s'a răspândit pe vremuri această știre în Europa. Din Damiette s'au anunțat primele cazuri. Epidemia se abătu cu viteza caracteristică asupra Egiptului, făcând ravagii în populație. Toată lumea se întreba dacă holera va sări iarăși peste mare, intrând în Europa. La Berlin și la Paris, Koch și Pasteur făcuseră teorii noi cu privire la boalele infecțioase. Ei afirmau că aceste boale erau transmise dela om la om prin niște ființe vii microscopice. Holera era cunuscută din vremuri imemorabile ca o boală molipsitoare. Să fie la mijloc și în cazul holerei astfel de ființe mici cari se transmit pe cărări ascunse dela om la om, provocând boala îngrozitoare? Guvernul egiptean ceru ajutor la Berlin și la Paris în același timp. S'au format imediat două expediții cari au pornit la drum pentru a ajuta Egiptenilor și pentru a feri Europa — dacă era posibil, în fața primejdiei amenințătoare. Koch călătorea cu trei asistenți. El s'ar fi dus până la capătul lumii pentru a găsi un nou bacil. Pasteur nu putea pleca. Pentru Franța au plecat elevii săi de seamă Thullier și Roux.

Koch sosește curând după Francezi dar boala a dispărut. Ea s'a stins tot atât de repede și de neînțeles, după cum se întinsese. Savanții nu găsesc decât puțin material de cercetări: 12 bolnavi de holeră și câteva cadavre. Francezii și colaboratorii lui Koch stau de vorbă de multe ori. Într'o bună zi Francezii declară că și-au terminat încercările. Thullier se duce la Koch și îl roagă să-i cerceteze preparatele în care el credea că se găsise agentul holerei. Întâi îi arată Koch ceeace găsise el însuși. Thullier se apleacă deasupra microscopului. El vede o grămadă de bastonașe mici și puțin încovoiate, cari par ar fi niște bucăți de șuruburi. Koch spune:

— Cred că sunt agenții holerei, dar nu sunt încă sigur, căci până acum încercările făcute pe animale au dat greș!

— E foarte interesant, spune Thullier politicos și își ia rămas bun. E convins că Koch s'a înșelat. Koch se uită acum la preparatele lui Thullier și dă din cap. Îi pare rău de tânărul și simpaticul bacteriolog care a luat drept bacili niște componenți sanguini nevinovați. E o greșeală pe care au făcut-o de multe ori bacteriologii la început. A doua zi, Koch întârzie până seara vizita promisă. Îi vine greu să desamăgească pe tânărul plin de speranțe în știința sa. Roux, colegul lui Thullier, primește pe medicul german palid și tăcut. S'a întâmplat ceva îngrozitor. Thullier s'a îmbolnăvit de holeră. Zăcea acum în pat fără putere, sguduit de febră și obosit. Diagnosticul era sigur. Koch recunoaște dintr'o privire că orice ajutor e zadarnic. Privirea tânărului bolnav alunecă încet spre vizitator. Buzele sale obosite murmură cuvintele neînțelese. Koch se apleacă pentru a-l auzi mai bine.

— Este... agentul... holerei?

Koch dă din cap afirmativ către muribund:

— Da! L-ai găsit!

În același an — în 1883 — Koch se duce în India pentru a se convinge că a găsit într'adevăr agentul holerei. Răstăcește luni dearândul prin ascunzișurile cele mai murdare și respingătoare pe unde trăiesc oameni, lucrând în laboratoare și în lazarete de holeră, fiind în cea mai mare primejdie în orice clipă. El disecă sute de cadavre, face mii de preparate, le colorează și le cercetează, crescând nenumărate generații de microbi. În sfârșit, îl prinde sigur de tot din punct de vedere științific. În același timp, el știe cum se răspândește agentul patogen al holerei. La începutul deceniului al optulea din seco-

O călătorie de cercetări bacteriologice. *Robert Koch cercetează la Tanganyika, în regiunea lacului Victoria, sângele crocodililor pentru a găsi tripanozomii, agenții patogeni ai boalei somnului. Animite animale din pădurile seculare sunt găzduitorii agentului patogen. Boala se transmite de ele asupra omului prin țânțari. Cercetările lui Koch au contribuit foarte mult la asanarea regiunilor periculoase!*

Robert Koch în laboratorul tropical. *Mânat de setea nepotolită a cercetărilor, bătrânul vânător de microbi n'are timp de odihnă. La adânci bătrâneţe se duce iarăşi în regiunile tropicale pentru a servi printre primejdiile cele mai mari şi în condiţiunile cele mai primitive misiunea căreia i s'a dedicat: misiunea de a salva pe oameni. Soţia lui ne-a pictat acest portret impresionant.*

lui trecut, izbucnind pe neaşteptate holera la Hamburg, Koch ştie cum să o combată. Dela şedera lui Koch în India, această epidemie şi-a pierdut puterea în Europa. Robert Koch străbate globul, căutând mereu agenţi patogeni noi. „Expediţiile de cercetări bacteriologice" se ţin lanţ. În Egipt şi în India el urmăreşte holera, în Africa de Sud studiază pesta bovină, apoi iarăşi în India ciuma. Între timp se duce în America şi în Japonia. În Italia îl captivează malaria. Această boală îl urmăreşte în regiunile în care ea este endemică în formele sale cele mai grave: în Java şi în Noua Guinee. El găseşte o metodă terapeutică fundamentală şi dă chinină — vechiul mijloc contra frigurilor palustre — în mod preventiv şi celor sănătoşi. El constată că malaria este răspândită de ţânţari dela persoanele în aparenţă sănătoase. Propune singura metodă bună şi eficace şi astăzi pentru combaterea malariei: stârpirea focarelor de ţânţari.

Koch împlineşte vârsta de 60 de ani. El îşi dă demisia dela postul de director al Institutului de boale contagioase din Berlin. De ce? Pentru a fi liber în sfârşit! Pentru a se odihni? Nu! Nu poate fi vorba încă de odihnă. Mulţi microbi sunt încă nedescoperiţi. Călătoria veşnică a cercetătorului se continuă. A şaizecea zi de naştere o serbează în Bulawajo (Rodezia), unde studiază o epizootie foarte interesantă. Peste câţiva ani îl întâlnim pe neobositul cercetător în Africa de Sud-Vest Germană, printre Negrii bolnavi de boala somnului. El cercetează modul de transmitere a boalei somnului. Niciun animal din împrejurimi nu scapă atenţiei sale. Ochiul său neobosit caută pretutindeni tripanozomul ucigaş, agentul boalei somnului.

Lunga şedere în tropice a lăsat urme în sănătatea lui Koch. Ultimii ani ai vieţii sale i-a trăit la Berlin, lucrând mereu, făcând cercetări, dând ajutoare şi sfaturi. Sfârşitul vieţii sale îl readuse la problema cu care s'a impus în tinereţe, descoperind şi cultivând bacilul tuberculozei. El îşi îndreptă atenţia iarăşi asupra tuberculozei şi infecţiunilor de plăgi. Captivanta sa carieră de cercetător s'a terminat în anul 1910, moartea găsind pe Robert Koch la lucru, aşa cum o dorise el mereu.

Holera în Egipt. *Epidemia de holeră din anul 1883 din Egipt a făcut apel pentru întâia oară la tânăra bacteriologie. O delegaţie germană şi una franceză se întreceau pe atunci pentru a obţine laurii victoriei, găsind agentul patogen al holerei. În imagina noastră vedem comisia germană de cercetări. Robert Koch este al treilea dela dreapta.*

Johannes Brahms în casa lui Schumann. *Klara Schumann ascultă cu emoție împreună cu fiul ei cel mai mare muzica tânărului compozitor pe care Robert Schumann îl prezintă ca o nouă stea pe firmamentul muziciI. O scenă din filmul „Reverie" (UFA) cu Ulrich Haupt și Hilde Krahl*

ÎNTÂLNIRE

O viziune în jurul lui Robert Schumann

Robert Schumann a spus despre revista „Neue Zeitschrift fur Musik", întemeiată de el în anul 1834, că este „un organ care aparține cu totul tineretului și mișcării". Programul revistei era lupta contra mediocrității burgheze, contra inerției tradiției, contra tuturor apucăturilor de mică burghezie. Vremea agitată a neoromantismului, oglindită în acest program, epoca reorânduirii în care Europa a trecut printr'un proces de formentație decisiv și în domeniul politic, este fondul unui film al Casei Ufa intitulat „Reverie" (Traumerei"). Filmul prezintă viața plină de lupte a lui Robert Schumann alături de harnica sa soție

Acum cătva timp am auzit iarăși după o vreme lungă, cvintetul în mi bemol major de Robert Schumann. Angelika era la pian; ea cânta partitura de pian a celebrei lucrări. Mă așezai lângă ea, mă uitai în note și gustai cu plăcere minunata melodie, această expresie a iubirii și dorului. După terminarea piesei am spus:

— Trebue să mă fi schimbat foarte mult: Niciodată nu m'a impresionat pe vremuri atât de mult această muzică pe care o consideram totdeauna frumoasă și care îmi plăcea totdeauna. Nu cumva omul trebue să ajungă la maturitate pentru a înțelege această muzică intimă? Ori e la mijloc timpul care ne învață să simțim mai profund?

Angelika îmi răspunse:

— Este timpul, timpul nostru care ne face vrând nevrând să ne gândim la viață și să reexaminăm valorile sale, ajungând la o nouă înțelegere.

Nu există de sigur vreun alt mare compozitor care să reprezinte ca Robert Schumann caracterul specific german, adică mai precis caracterul nordic german. In muzica și literatura sa (căci Robert Schumann a fost în același timp și un scriitor de seamă. Franz Liszt a spus despre el că a fost unul dintre scriitorii contimporani cei mai mari) — și mai ales în viața sa a fost un reprezentant al caracterului german nordic. In puritatea și forța ființei sale visătoare dar nu melancolice, în claritatea necondiționată a concepțiilor sale, în sistematica voinții sale, în veracitatea fanatică a gândirii sale, în consacrarea pentru opera sa pe care a creat-o nu pentru sine, ci pentru toți, cu o ardoare aproape religioasă, în apărarea altruistă a tuturor creațiilor a căror valoare a recunoscut-o — el, descoperitorul simfoniei în do major a recunoscut adevărata însemnătate a lui Schubert, prezentându-l astfel ca un dar nou poporului german și lumii —; și în înțelegerea sa pronunțată față de toate elementele naționale și frumoase el a devenit un protagonist al specificului muzical nu numai la poporul german, ci și la celelalte națiuni europene.

Din seria marilor contimporani muzicali ai săi, Robert Schumann, născut în anul 1810, nu e eclipsat decât de Richard Wagner, mai tânăr cu trei ani; Chopin (1810) și Liszt (1811) ca și Berlioz (1803) nu sunt decât cel mult stele de același ordin de mărime. Dar cine s'ar îndoi de importanța lor pentru lumea întreagă, cu atât mai mult pentru Europa.

Toți aceștia reprezintă spiritul acelui romantism european care, însuflețit de idei revoluționare, a dat înțelesuri noi epocii lor. Cuvântul „nou" joacă un rol determinant în biografiile tuturor acestor compozitori. Operele lor sunt ca niște flăcări cari se desprind din lava fumegândă a spiritului contimporan ce luptă pentru forma nouă, înălțându-se luminoase și strălucitoare prin forța pură a realizărilor proprii.

Robert Schumann, tragicul îndrumător în seria contimporanilor germani, a trebuit să plătească cu o viață scurtă protagonismul său care a cerut ființei sale delicate și amenințate o încordare peste măsură a tuturor forțelor sale. Dar încă înainte de moartea sa pe care o bănuia mult timp și de care se temea, el își predă cu limbă de moarte flacăra misiunii artistice tânărului Johannes Brahms, discipolul și amicul său dela sfârșitul vieții, pentru „a trece prin lumea în care îl vor aștepta poate răni, dar și cununi și palmieri".

Această moarte tăcută a demenței pătrunde ca o flacără a luptei până la noi, dealungul veacului. Intr'o vreme care s'a desprins de meleagurile Feacilor ca nicio epocă precedentă, auzim din nou vocea sa pură și neînfrântă cântând în acorduri cunoscute cântecul omenirii. Ne prosternăm în fața lui înțelegând că laurii de pe fruntea sa sunt împletiți pe o cunună de spini.

„E un dar dela Cei de Sus". *Așa scria Robert Schumann (interpretat în film de Mathias Wieman) despre soția sa Klara născută Wieck, care a cucerit admirația Europei dând concerte de copilă*

„Trebue să vă vorbesc..." *Franz Liszt (interpretat de Emil Lohkamp) cu Klara Liszt luptă cu toată autoritatea sa pentru recunoașteres lui Robert Schumann, care nu s'a putut afirma încă*

„Reverie"... *Hilde Krahl în filmul „Traumerei" al Casei Ufa, cu subiect din viața lui Robert Schumann* *Foto Ufa-Charlotte Serda*

ARTĂ REÎNVIATĂ

Altarul neogotic din Nieder-Rotweil a reînviat în toată frumusețea sa originală, în urma lucrărilor de restaurare

O privire în atelier. Lemnul este atât de ros de viermi încât câteva părți s-au desprins din altar. „Medicul de tablouri" face injecții cu siringa în lemnul mâncat de viermi. Prin această injecție, lemnul se întărește atât de mult, încât bucata desprinsă poate fi reașezată la locul ei

Straturile de culoare suprapuse se desprind cu o pastă, scoțându-se bucată cu bucată... Astfel, după 300 de ani, reapare pictura originală a altarului

O ARTĂ REÎNVIATĂ

La Niederrotweil, un sătuleț din Baden, lângă Kaiserstuhl, acest altar cioplit neogotic, o operă a maestrului anonim H. L. a avut o existență prea puțin ținută în seamă. Altarul fusese desfigurat prin mai multe picturi ulterioare. Astăzi această operă de artă a fost supusă la o restaurare amănunțită de către d. Hubner, conservator de obiecte de artă, din Freiburg

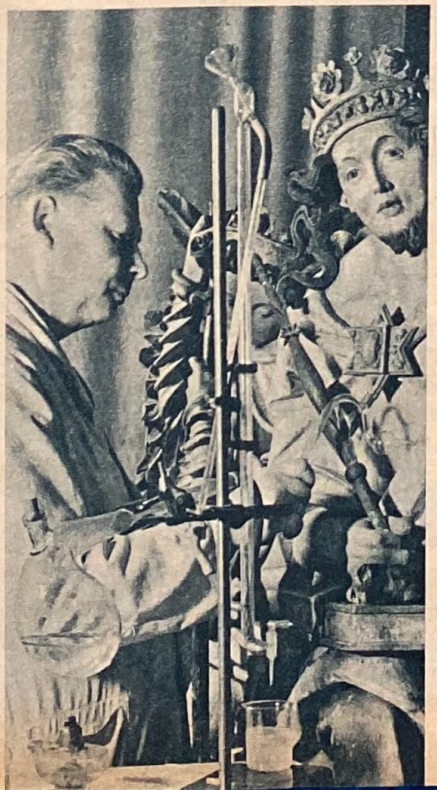

Deasupra culoarei se suflă un lichid cald. Astfel se întăresc și se fixează culorile originale, restabilindu-se coeziunea culorilor. Părțile de lemn rupte se lipesc cu cleiu, iar locurile frânturilor se retușează cu vopsea. Pe partea dinapoi a altarului se fac găuri adânci în bloc, în care se introduce un acid care ucide viermii, lerind lemnul și contra viermilor cari l-ar ataca mai târziu

Catoda. *Un motor cu benzină acționează un dinam care produce curentul electric ce trece printr'un cablu izolat la plăcile de tablă bătute în cuie la carena luntrii*

PESCUITUL ELECTRIC

Publicăm aici un reportaj despre o nouă metodă de pescuit încercată în teorie și în practică

Pârâul adânc de vreo jumătate de metru face o cotitură bruscă înainte de a ieși din pădure pe o pajiște. O luntre se lasă purtată de apă în jos. Pe luntre e un butoiu cu un om în față. Omul are în mână o plasă pe care din când în când o scoate din apă pentru a o goli plină de pești vii în butoiu. Omul mișcă plasa ca o pendulă, fără grabă și fără prea mare râvnă. Ce curios e însă că peștii scoși din apă sunt păstrăvi graşi și vioi. Plasa intră cu siguranță în apă și iese cu aceeași siguranță, plină de pești.

Observatorul de pe marginea pârâului se poate plimba pe lângă barcă și să reflecteze asupra celor văzute. Ce înseamnă motorul pe barcă, dacă aceasta n'are elice? Și cum se face că ori de câte ori se scufundă plasa în apă, peștii aleargă din toate ascunzișurile spre plasă ca și cum ar vrea să ajungă fiecare cel dintâi.

Plasa nu e fixată numai de o bară de lemn, ci motorul e legat cu un cablu izolat cu rețeaua. Dacă ne uităm cu atenție vedem că rețeaua e de sârmă. Un al doilea cablu intră în apă sub carena luntrii, terminându-se acolo într-o tablă de metal bătută în cuie. Acum înțelegem că motorul cu benzină servește doar la acționarea unui dinam care produce curentul electric prin placa de metal și prin rețeaua metalică.

Îndată ce se scufundă în apă năvodul care servește drept anodă, se închide circuitul electric. Este ca și cum am sta în baie și am primi o lovitură electrică paralizantă. Și peștii sunt paralizați o vreme când ajung în circuit. Dar ei mai sunt cuprinși și de sentimentul ciudat de a trebui să înnoate spre polul pozitiv. Așa plutesc în apă până când o mișcare a pescarului le face să atingă fundul năvodului de unde intră în butoiu.

Supape pentru butelii de oțel

Supape drepte - Supape cot

pentru toate gazele condensate şi lichefiate

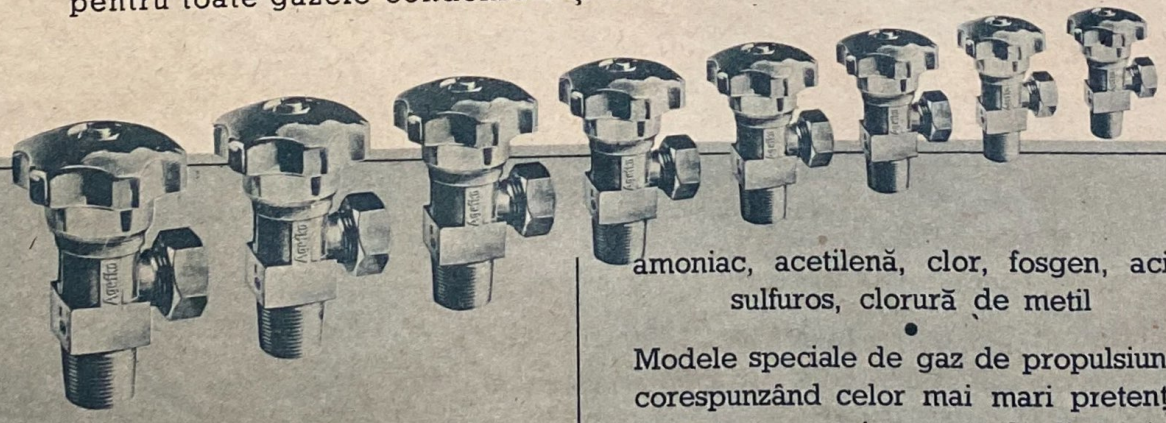

ca bioxíd de carbon, oxigen, azot, gaze nobile, aer comprimat, hidrogen,

amoniac, acetilenă, clor, fosgen, acid sulfuros, clorură de metil

Modele speciale de gaz de propulsiune, corespunzând celor mai mari pretenții, pentru gaz aerian, gaz de limpezire, **metan, propan, butan**

KOHLENSÄURE-INDUSTRIE

AKTIENGESELLSCHAFT

ABTEILUNG VENTIL-FABRIK · BERLIN W 62

50 ani de practică Execuția perfectă și construcția cu totul adecvată scopului garantează în cea mai mare măsură randamentul și siguranța

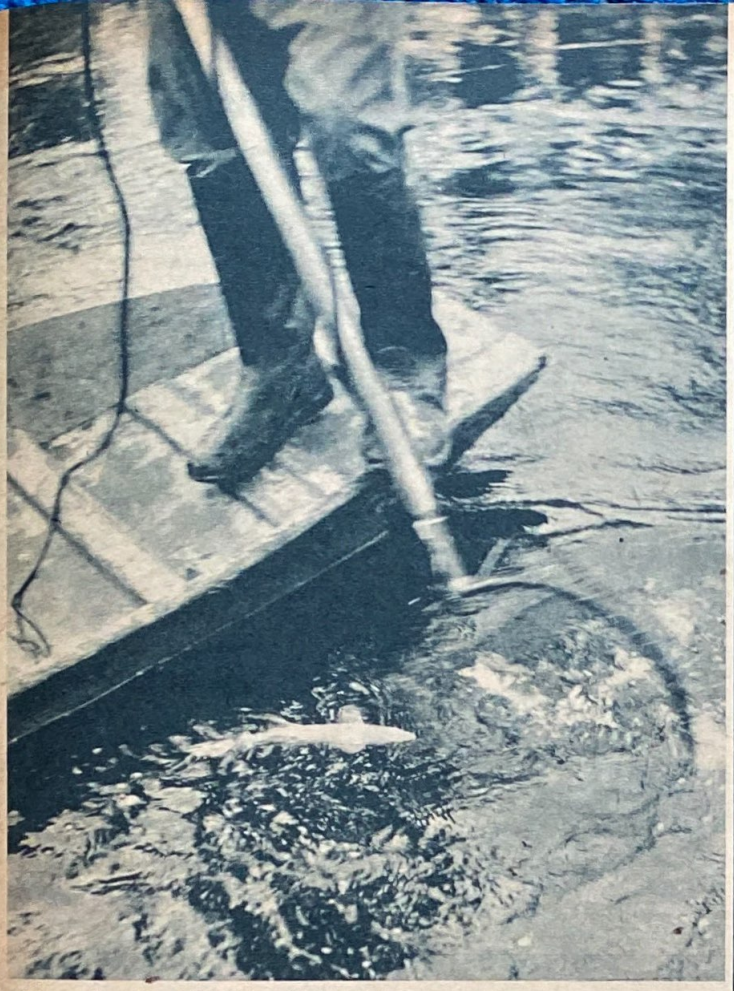

Anoda *Un cablu izolat conduce curentul produs de dinam la plasa de metal care atrage cu o forță magică peștii, paralizându-i ușor*

Cari sunt avantajele acestui procedeu? Avantajele sunt că o apă poate fi explorată repede, pescuindu-se toți peștii și că peștii se prind de vii și fără răni. Numai când ajung în circuitul care îi atrage, el se paralizează o clipă. Îndată după aceasta reînvie și sunt sănătoși. Numai peștii mari sunt atrași de curentul electric. Forța de atracție nu se exercită asupra peștilor mici. Deoarece toate exemplarele adulte trebue să intre în plasă, peștii pot fi aleși în voie.

Aparatul de pescuit electric este o invenție aproape genială pentru pescuitul cu nemiluita. De aceea, pescuitul electric nu poate fi exercitat decât de organe recunoscute de către stat, fiind interzis tuturor persoanelor private. Această măsură este bine venită, căci nu trebue să sufere nici piscicultura și nici sportul pescuitului cu undița. Aparatul de pescuit electric va fi de folos numai acolo unde inventarul unei ape cu pești trebue supus la o revizuire și selecționare temeinică.

↓ Practica *Pescuitul sistematic într'un curs de apă*

Cercul acesta este oare
într'adevăr un cerc?

Indoiala D-voastră este îndreptățită, căci v'a înșelat vederea, având de a face cu o iluzie optică. Dar obiectivul unui aparat fotografic Voigtländer nu se înșeală. El redă natura pe filmul cu grăunte fin BESSAPAN așa cum e ea în realitate! Bucurați-vă prin urmare, dacă aveți mai demult un aparat Voigtländer, sau gândiți-vă la aceasta, când veți putea cumpăra un Voigtländer.

Voigtländer

Olympia

MAȘINI DE SCRIS DE BIROU
ȘI MAȘINI DE SCRIS PORTABILE

Mașinile de scris OLYMPIA sunt fabricate de Olympia Büromaschinenwerke A.G., Erfurt.

Societatea de vânzare pentru România:

OLYMPIA MAȘINI DE BIROU S.A.R. BUCUREȘTI

Alte societăți de vânzare pentru mașinile Olympia: Amsterdam, Belgrad, Budapesta, Copenhaga, Madrid, Paris, Rio de Janeiro, Stockholm, Zagreb. Reprezentanțe Olympia în toate orașele mari de pe glob.

IZ 113

Europa
în drum spre o nouă ideologie

dealul uman european se deosebește mult atât de „omul-standard" american, cât și de „omul massei" din Uniunea Sovietică. Colaboratorul nostru, d. dr. Heinz Graupner încearcă să ne prezinte caracterele acestui ideal pe baza istoriei și a misiunilor, continuându-și seria de articole începută de curând în coloanele revistei „Signal":

EDUCAȚIA

IN PRISMA CONCLUZIILOR NOI

In poezia „Das eleusische Fest", Schiller numește pe Ceres, zeița agriculturii, „îmblânzitoarea obiceiurilor sălbatice". In toate legendele din trecut apare o zeiță — adică elementul feminin —, când e vorba să se îmblânzească deprinderile sălbatice, ducând astfel omenirea spre o treaptă mai înaltă a desvoltării sale. Insăși cârma educației se predă astfel în mare măsură femeii. Dacă spunem astăzi că femeia e autonomă în lumea ei (a se vedea numărul 20 al revistei „Signal", pagina 36: „Femeia"), trebue să mai adăugăm că din această lume face parte în mare măsură întâia educație a copiilor.

Ai carte — ai parte?

Două lucruri pasionează pe European în privința problemei educației: metoda și obiectivul. In jurul obiectivului s'au dat mari lupte ideologice în secolul trecut. La urmă a învins deviza „ai carte ai parte". Această deviză ne-a primit la poarta școlii. Prin urmare — trebue să ne punem întrebarea — dacă scopul educației este îmblânzirea deprinderilor sălbatice sau poziția dominantă a științei?

Astăzi ne îndoim mai puțin decât vreodată de faptul că un mare bagaj de cunoștințe la locul potrivit, în capul potrivit, înseamnă o putere extraordinară. Dar a trebuit să aflăm că știința singură nu înseamnă încă putere S'a afirmat odată că educația ar putea face totul și că progresul omenirii ar trebui așteptat dela introducerea unor bune manuale de învățământ. Acestea au fost concluziile extreme din epoca iluminismului, pronunțate de filosoful francez Helvetius și de pedagogul german Basedow, ambii din secolul al XVIII-lea. Dar nici măcar epoca de înflorire a idealului de cultură umanistă căreia îi datorăm o mare parte a culturii europene, n'a putut clinti mult această apreciere greșită a importanței cunoștințelor ca factori de putere. Astfel s'a desvoltat omul enciclopedic, omul care cuprindea în creerul său o adevărată cartotecă, plină de un bagaj de cunoștințe gigantic. Nu era nevoie decât să se tragă de sertarele acestei „cartoteci" pentru a porni o avalanșă de date, ani, biografii, nume și alte cunoștințe, din gura purtătorului. Bontonul cerea ca omul să se laude cu cunoștințele, dar nu cu concluziile. Ce e drept, pentru a putea trage concluzii se presupune și existența cunoștințelor, dar a unor cunoștințe înjghebate organic, cum se clădește o casă din cărămizi, grinzi, uși și ferestre. Numai în acest caz înseamnă cunoștințele o putere.

Nu e oare un caz analog cu fetele din generația trecută cari trebuiau să învețe neapărat să cânte la pian? Ele erau obligate să facă muzică, indiferent de talentul lor muzical. Incolo, fetele erau „inculte". Ele își dădeau silința până puteau bate la pian „Sonata lunii" de Beethoven, cu toate că ar fi preferat o polcă... cântată de alții. Helvetius era de părerea că educația poate face totul. Iar secolul al XIX-lea susținea că cunoștințele înseamnă putere, fără să înțeleagă faptul că Humboldt n'a devenit prin acest ideal de cultură un exemplu de spiritualitate europeană, după cum nici Klara Schumann n'a devenit din acest motiv o mare pianistă.

Limitele fatale ale educației

In toiul nebuniei „culturii", omenirea europeană a uitat marea putere a destinului pe care o primea fiecare copil dela naștere: puterea eredității. Marea familie de matematicieni Bernoulli și marea familie de compozitori Bach, — pentru a nu da decât două exemple — n'au ajuns la celebritate în matematici sau în muzică prin măsuri de educație, ci prin apanajul lor ereditar. Aici se pot trasa clar limitele educației, și anume nu numai limitele educației intelectuale ci și ale celei morale.

După cum Johann Sebastian Bach ar fi devenit fără îndoială unul dintre cei mai mari compozitori europeni chiar dacă ar fi fost educat ca funcționar mărunt sau medic, tot așa, pe de altă parte, indivizii cu lipsuri morale rămân asociali, în ciuda tuturor măsurilor de educație. Psihiatrul german Lange a arătat într'un mod impresionant că crima poate deveni o fatalitate. Se știe că gemenii umani se pot naște dintr'un singur ou sau din două ouă. Gemenii dintr'un singur ou au aceleași caractere ereditare, căci apanajul lor ereditar a fost înjumătățit exact în cursul evoluției. Acești gemeni dintr'un singur ou sunt gemenii cari pot fi confundați foarte ușor din cauza asemănării lor exterioare. Ei oferă pentru știința omului obiecte foarte prețioase, deoarece cu ajutorul lor se poate dovedi în mod impresionant puterea eredității.

Lange a cercetat gemeni dintr'un singur ou, dintre care cel puțin un partener a stat la închisoare. Din cercetările sale a rezultat că — spre deosebire de gemenii din două ouă — ambii parteneri au devenit culpabili în același mod, adică s'au făcut ori escroci, ori asasini. Criminalitatea lor începea la aceași epocă a vieții, chiar dacă gemenii nu crescuseră în același mediu! Inclinațiile criminale erau înnăscute. Ele trebuiau să se manifeste în mod fatal. Cunoscând aceste fapte, Helvetius s'ar împiedeca de sigur de afirmația sa că educația ar putea face totul.

Educație pe lângă ereditate?

Având în vedere familii celebre de savanți, compozitori sau criminali (de exemplu o familie în care printre 240 de indivizi cu același nume, urmași ai unei perechi, se aflau 90 % de criminali), s'ar putea să ne îndoim cu totul de valoarea educației. Educație pe lângă ereditate? De ce? Ereditatea e o fatalitate Nu trebue să o acceptăm oare așa cum ni se dă?

Nu. Exemplele nu ne arată decât faptul că nu poți culege trandafiri acolo unde ai semănat grâu și că nu poți educa cocotierii să crească în Europa. Tocmai în cunoașterea limitelor naturii umane se cuprinde acea zonă gigantică ce poate fi împlinită prin educație.

In acest punct se manifestă noul ideal educativ, un ideal mai măreț. Trebue să se obțină dela om prin educație desvoltarea germenului pe care îl cuprinde, dar nu trebue să-l îndopăm cu cunoștințe superficiale și cu lucruri fără rost. Ce e drept, omul trebue să trăiască uneori și în condițiuni străine de firea sa. Dar facultățile creatoare ale omului, facultăți pe care le are fiecare om, oricât de modeste ar fi ele, nu se pot desvolta decât pe calea unei evoluții prin educație. In realitate, omul e singura ființă vie care poate fi educată cu adevărat și care trebue educată. Cultura nu e posibilă decât acolo unde se desvoltă caractere umane. Dar în afară de aceasta, cultura este un mijloc de educație, de îmblânzire a deprinderilor.

Familia, școala, statul

Orice metodă de educație începe în familie. Toate planurile de a crește copiii sub controlul exclusiv al statului au rămas simple utopii. Familia, a cărei distrugere înseamnă distrugerea tuturor bunurilor umane, este terenul natural de desvoltare și cultură pentru copil. Mama, la început educatoarea propriu zisă, formează caracterul copilului într'un mod mai instinctiv decât tatăl, care are însărcinarea de a da copilului principii, norme și cunoștințe și de a-i insufla respect. Noua poziție socială a femeii îi va da o importanță esențială la educarea copiilor în primii ani ai vieții. Putem afirma că evoluția Europei fără acest rol al familiei ar înceta. Recunoaștem acest adevăr din distrugerea familiei în Uniunea Sovietică (de unde a rezultat omul masei) și nimicirea tuturor legăturilor familiale adevărate în partea „americană" a Statelor Unite (de unde a rezultat omul-standard). Cu cât omul tânăr e supus mai mult timp influenței educative a familiei, cu atât mai rodnic va fi rezultatul — dar numai cu condiția că nu trebue să existe un conflict între idealurile de educație ale familiei și ale statului. Din comunitatea familiei, copilul trebue să intre cu încetul în comunitățile mai mari ale satului, orașului și statului, căci familia formează celula germinală a acestor colectivități mai mari.

Școala e o instituție de educație spirituală. Valorile spirituale trebue să poată fi altoite în mod organic pe caracterul format prin educația familială și să fie mijlocite în așa fel ca elevul să se educe singur cu ajutorul lor. Aceasta este una dintre marile misiuni de viitor pentru omul european liber. Profesorul cârmuește luntrea educației pe marea cunoștințelor. Elevul vâslește cu această luntre. In idealul educativ al trecutului care mai persistă pe alocuri și astăzi, elevul nu era decât un pasager fără voință.

In afară de aceasta, statul este instrumentul de educație universal care — abstracție făcând de toate diferențele etnice — va cere dela European următoarele:

1. Educația fizică nu trebue neglijată în avantajul celei intelectuale.

2. Deasupra educației profesionale și de specialitate trebue situat un factor educativ ideal. Europeanul va trebui să aibă mereu în față idealul antichității.

3. Din experiența războiului rezultă concluzia că la formarea caracterului trebue să se îndrepte atenția asupra spiritului de responsabilitate, decizie și putere de voință.

Exemplul și dragostea

„Educația este exemplu și nimic altceva" — spune marele pedagog Fröbel. Dacă mama, tatăl, învățătorul sau reprezentanții statului, adică educatorii în toate înțelesurile, nu dau exemplu prin viața lor pentru cele propavăduite sau pentru cele ce vor să le constate la discipolii lor, atunci toate sforțările sunt zadarnice. Aceasta înseamnă pentru noi toți, dacă nu vrem să distrugem din rădăcină misiunea Europei, — o activitate îndreptată asupra persoanei noastre, a desvoltare și o formare a talentelor noastre proprii — marele ideal al unei noi înfloriri în fața noastră. Nu putem constitui un exemplu demn de urmat decât dacă ne-am educat singuri în contact cu greutățile și varietatea existenței noastre, cu problemele gigantice ale epocii noastre și cu armonia aptitudinilor noastre firești. Educarea generației viitoare înseamnă în primul rând autoeducarea educatorilor.

Educația nu e niciodată o chestiune de pură intelectualitate, cum se credea pretutindeni acum câteva decenii și cum se cuprinde în dogma sovietică și în idealul mercantilist al Statelor Unite. Educația e o chestie de sentiment, în funcție de sinceritatea sentimentului de dragoste. Unde mai pot înflori mai frumos aceste sentimente dacă nu în Europa? Să le desvoltăm fiecare dintre noi, căci fiecare este cândva un educator în viața sa. Trebue doar să ne dăm seama de forțele motrice cari animă continentul nostru. Recunoscând la justa valoare metodele și scopurile unei educații creatoare, vom deschide câmpul larg al posibilităților europene, punând în valoare în același timp marea bogăție de aptitudini manifestate de oamenii cari trăesc în continentul nostru, o bogăție de aptitudini moștenite dela marii noștri înaintași.

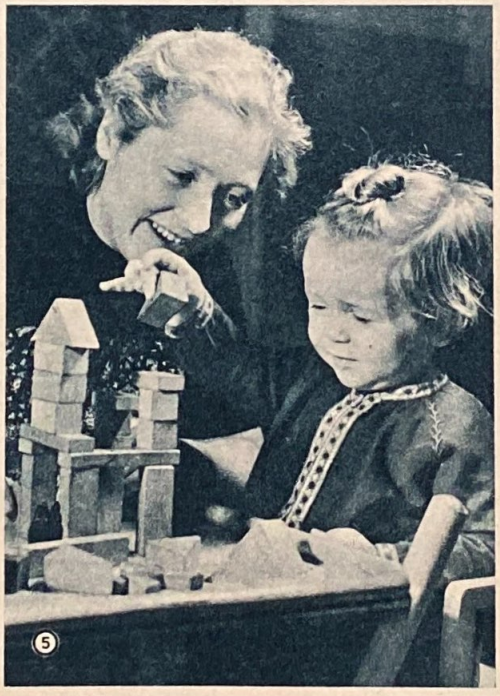

CLĂDIM O CASĂ

În mâinile mamei e încredințată educarea copilului mic. Ea îl păzește și îl îngrijește. Ea se joacă cu el, observând aptitudinile copilului manifestate în primul rând la joc și călăuzindule în orbitele juste. Iată de exemplu o mamă care construește o casă cu fetița ei. Firește că fetița nu știe încă cum se face aceasta, dar ea privește cu atenție ce face mămica (1). Apoi copila pune și ea piatră lângă piatră (2 și 3). Ea strigă de bucurie după ce a reușit să clădească și ea o casă (4). Cu cât crește casa cu atât mai greu și atât mai periculos e să continui clădirea. Copila se concentrează acum cu multă încordare asupra lucrului (5). Clădirea se dărâmă pe neașteptate. Copila se sperie (6) și se supără fiindcă s-a stricat frumoasa casă. Dar în clipa următoare izbucnește pofta de distrugere copilărească și fetița răstoarnă toate pietrele de joc (7 și 8). Jocul poate începe din nou.

RĂZBOI ȘI ARTĂ

Revista „Signal" prezintă în această pagină desene făcute de reporteri de război români și germani

Nu numai ziariști, fotografi, cinematografiști și crainici de radio își servesc patria ca reporteri de război, români și germani, în lupta de apărare contra inamicului, pe lângă contribuția lor obișnească firească, cu cunoștințele lor de specialitate. În acest cadru lucrează și pictori și desenatori. Ei își fixează în creion și în culori impresiile de război, transmițându-le contimporanilor și posterității într'o formă artistică limpede.

Cavaleria română în recunoaștere. Un reportaj de război (PK) de Hellried Weiss

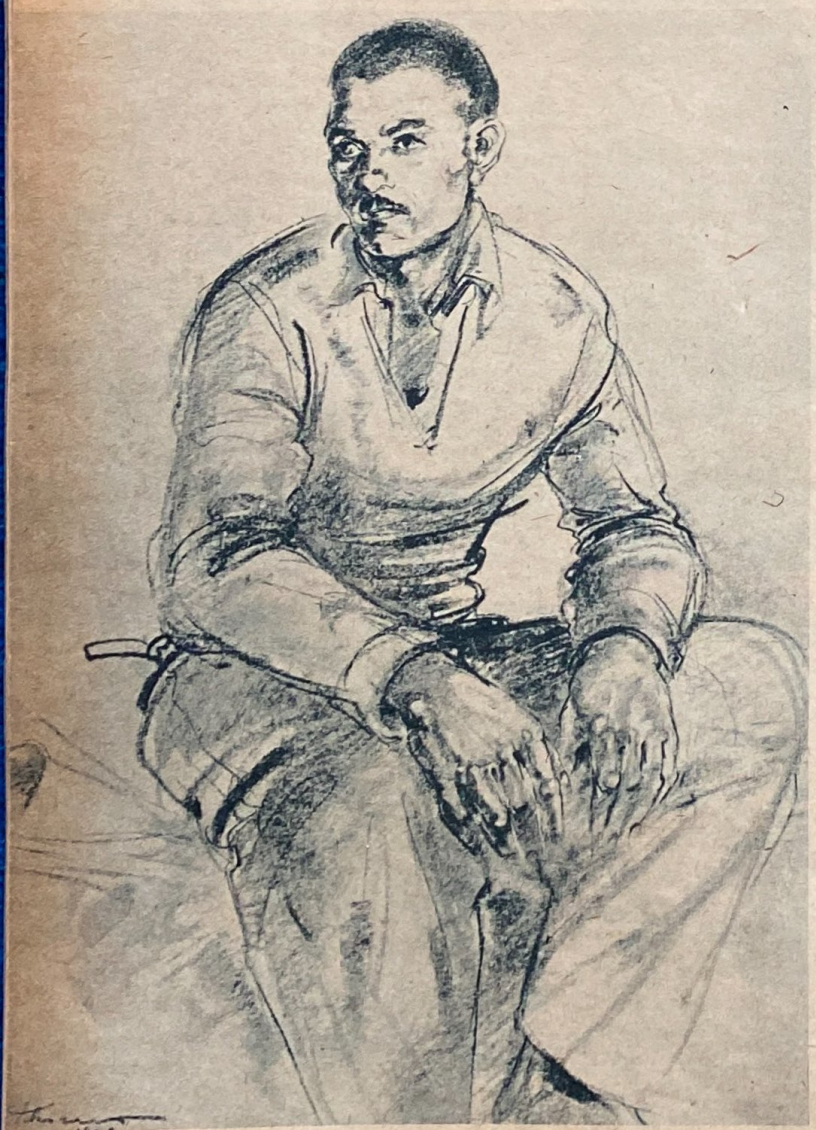

Un soldat român în spital. Un reportaj de război (PK) de Helmut Ahrens

Un rănit român din Transilvania. Desen în tuș de reporter de război (PK) Helmut Ahrens

Signal Nr. 23. Anul 4 Numărul 1 din Decembrie 1943. Apare de două ori pe lună. Redactor-șef: Wilhelm Reetz. Locțiitor al redactorului-șef: Hugo Mösslang / Editura și tiparul: Deutscher Verlag, Berlin SW 68, Kochstrasse 22-26. Toate drepturile rezervate All rights reserved

Piatra de dinți

se formează din secreţiunile salivei amestecate cu resturi de mâncare, cu particule moarte de mucoase etc. Ea se depozitează în primul rând la orificiile glandelor salivare. Este neapărat necesar ca dentistul să examineze regulat dinţii şi să le scoată piatra, Cereţi gratis dela Firma Chlorodont. Dresda N 6, broşura informativă „Gesundheit ist kein Zufall".

Chlorodont

arată metoda cea mai bună a ingrijirii dinţilor.

KHASANA
Dr K

PERI
KHASANA

ARTICOLE COSMETICE
CU RENUME MONDIAL

Dr. Karthaus

Reprezentanţa pentru Banat şi Ardeal:
Gea-Krayer, Timişoara I, Gh. Lazăr 10
Reprezentanţa pentru Vechiul Regat:
Ing. Hans Richter, Bucureşti, Calea Dorobanţilor 65

PERI
BOHN

MOUSON LAVENDEL

WHEN

150205

Signal

Prea repede!

Vedeta de cinematograf Carola Höhn pe care o vom putea admira în noul film „Warum lügst Du, Elisabeth", al Casei Ufa